

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Petr Berger

Specifika řešení úpadku banky

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Petr Tomášek, Ph.D.

Katedra: Katedra obchodního práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu) : 06.03.2024

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 111 508 znaků včetně mezer.

Petr Berger

V Praze dne 06.03.2024

Poděkování

Děkuji JUDr. Petrovi Tomáškoví, Ph.D. za velkou vstřícnost při vedení této diplomové práce.

Rovněž děkuji své rodině a kamarádům za cenné rady a trpělivost, kterou se mnou v průběhu psaní diplomové práce měli.

Obsah

Úvod	1
1. Banka jako finanční instituce	3
1.1. Definice banky	3
1.2. Dohled nad bankou.....	7
2. Úpadek banky a způsob jeho řešení	10
2.1. Podání insolvenčního návrhu	11
2.2. Rozhodnutí o úpadku a způsobu jeho řešení	14
2.3. Insolvenční správce	16
2.4. Průběh insolvenčního řízení banky	20
2.4.1. Informační povinnost.....	20
2.4.2. Pohledávky vyplývající z účetnictví	21
2.4.3. Přednostní uspokojování některých pohledávek	23
2.4.4. Započtení pohledávek	25
2.4.5. Hypoteční podstata	26
3. Garanční systém finančního trhu	28
3.1. Fond pojištění vkladů	29
3.2. Fond pro řešení krize	31
4. Příklady insolvenčních řízení bank	33
4.1. ERB bank	33
4.2. Sberbank CZ.....	35
Závěr.....	39
Seznam použitých zkratk.....	41
Seznam použitých zdrojů	42
Abstrakt	48
Abstract	49

Úvod

Úpadek velké finanční instituce jako je banka je komplexní právní skutečností a značně ovlivňuje ekonomickou situaci České republiky primárně z důvodu velkého počtu věřitelů, kteří jsou vkladateli v postavení spotřebitelů. Z důvodu ochrany finančního trhu je potřeba mít situaci speciálně právně upravenou. Regulace bank je specifická již od samotného vstupu na trh prostřednictvím získání bankovní licence od České národní banky. O to větší důraz je kladen na proces ukončení činnosti banky, ať již na průběh likvidace nebo následně na případné insolvenční řízení v případě úpadku. Specifik řešení úpadku banky je mnoho a na ně je diplomová práce zaměřena.

Téma diplomové práce je v současné době velice aktuální. Invaze Ruské federace na Ukrajinu v konečném důsledku zapříčinila krizi banky Sberbank CZ, a.s., která otřásla celým finančním trhem v České republice. Narůstající sankce, které na banku a tím i na celé insolvenční řízení této banky dopadají, výrazně zdůrazňují potřebu urychleného vyplacení věřitelů a rychlého skončení řízení. Insolvenční řízení podle současné právní úpravy je často zdlouhavé a neumožňuje rychlé a efektivní uspokojování pohledávek věřitelů. Tato situace vyvolává otázku, zda není vhodné přijmout novou, zdokonalenou a efektivnější právní úpravu.

Stěžejním cílem této práce je provést analytickou rešerši aktuální právní úpravy nejdůležitějších specifik řešení úpadku banky a posoudit, zda je současná právní úprava dostatečná, nebo zda potřebuje v určité části novelizovat. Posouzení právní úpravy se zaměří jak na její efektivnost a vhodnost, tak například na soulad s evropským unijním právem, a to s ohledem na požadavky plynoucí z unijního práva.

Nezbytným a klíčovým předpokladem k dosažení tohoto cíle je rozbor konkrétních specifik insolvenčního řízení banky, především pak právních předpisů upravujících zmíněné zvláštnosti. Některá specifika úpadku banky, která se často odlišují od postupu v obecných insolvenčních řízeních, vychází obvykle z právní úpravy Evropské unie. Jedním z hlavních cílů Evropské unie je zajistit společný právní rámec úpadku banky pro všechny členské státy, pomocí svých právních předpisů (např. směrnic¹ nebo nařízení²).

Úpadek banky je velmi komplikovanou právní problematikou, která zasahuje do více právních odvětví. Spadá nejen pod obchodní právo, ale také například občanské nebo finanční právo. Vystupují zde jak veřejnoprávní, tak soukromoprávní instituty.

---

¹ Například Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/24/ES ze dne 4. dubna 2001 o reorganizaci a likvidaci úvěrových institucí, 32001L0024.

² Například Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2015/848 ze dne 20. května 2015 o insolvenčním řízení.

Práce je rozdělena do čtyř částí. První část se zabývá obecnou definicí banky a dalšími instituty s tím souvisejícími jako je například bankovní licence. Zmiňovaná část se věnuje rovněž bankovnímu dohledu, který je vykonáván Českou národní bankou a je velice důležitý i v průběhu insolvenčního řízení banky. V další části jsou pak rozebrána konkrétní specifika řešení úpadku banky, mimo jiné též duplicita pohledávek, postavení insolvenčního správce nebo podání insolvenčního návrhu. Třetí část se zabývá ochranou práv třetích osob v souvislosti s Garančním systémem finančního trhu. Na závěr jsou pak zmíněny a rozebrány příklady tuzemských insolvenčních řízeních velkých bankovních institucí, které značně ovlivnily, či ještě ovlivňují, český i globální finanční trh.

1. Banka jako finanční instituce

Banka představuje jednu ze základních finančních institucí, která operuje v rámci finančního trhu a poskytuje širokou škálu finančních služeb. Z historického hlediska patřily mezi první bankovní instituce chrámy, do kterých lidé ukládali peníze, jež nepotřebovali okamžitě spotřebovat, protože je považovali za velmi bezpečná místa. Ve starověkém Řecku se bankovní činnost začala přesouvat mimo náboženské budovy a výrazný rozmach bankovního sektoru pak zaznamenalo období starověkého Říma. Termín „banka“ vychází z latiny, konkrétně z výrazu „*il banco*“, což označuje lavici nebo stůl, na kterém probíhaly finanční transakce.³ V průběhu středověku bylo spojení mezi lidmi a církví velice výrazné, a není tak překvapivé, že se církev stala jakýmsi centrálním orgánem i v oblasti bankovního sektoru. Bankovní operace se v té době odehrávaly v křižáckých hradech, kde byli pánové pevně spojeni s politikou tehdejší náboženské autority. Spojující se hrady vytvářely bankovní síť, umožňující odesílání a přijímání peněz na různých místech. Jako předzvěst budoucího měnového systému zřídili Italové v 15. století první instituci moderní banky, jejíž podoba existuje dodnes. V tomto období se objevují papírové bankovky, což ovlivňuje vnímání peněz ve společnosti. Od této doby je hodnota peněz stanovena lidskou volbou, nikoli materiálem, z něhož bylo platidlo vyrobeno. Po dalším historickém vývoji, který byl několikrát ovlivněn ekonomickými krizemi a válečnými událostmi, se postoj společnosti k penězům a bankovnímu sektoru ustálil.⁴

1.1. Definice banky

Banka je definována v § 1 odst. 1 bankovního zákona⁵ jako akciová společnost se sídlem v České republice, která přijímá vklady od veřejnosti a poskytuje úvěry, a která má k výkonu těchto činností bankovní licenci udělenou Českou národní bankou. Tato formální definice se odlišuje například od přístupu anglického právního řádu, který banku vůbec nedefinuje a nechává otázku posouzení její povahy soudu. Anglické soudy se v přístupu k posuzování povahy banky opírají o bohatou judikaturu a zkoumají faktické postavení dané právní osobou a povahu její činnosti. Česká definice banky se odlišuje i od německé⁶ nebo francouzské⁷ právní úpravy, kde

---

³ KURKA, René a PAŘÍKOVÁ, Anežka. *Subjekty finančního trhu: vybrané aspekty likvidace a insolvence*. Právní praxe. V Praze: C.H. Beck, 2014, s. 3 - 4.

⁴ HISTORIE BANKOVNICTVÍ. JAK VZNIKLY PRVNÍ BANKY? In *iluxus.cz* [online]. [cit. 2024-02-05]. Dostupné z: <https://iluxus.cz/2020/02/02/historie-bankovnictvi-jak-vznikly-prvni-banky/>.

⁵ Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „BankZ“ nebo „bankovní zákon“).

⁶ Srov. § 1 Gesetz über das Kreditwesen (Kreditwesengesetz - KWG). Kreditwesengesetz in der Fassung der Bekanntmachung vom 9. September 1998 (BGBl. I S. 2776), das zuletzt durch Artikel 6 des Gesetzes vom 22. Dezember 2023 (BGBl. 2023 I Nr. 411) geändert worden ist.

⁷ Srov. Čl. L511-1 a L511-10 Code monétaire et financier.

jsou za banky považovány osoby, které podnikatelským způsobem uzavírají bankovní obchody, a kde získání povolení k této činnosti není součástí formální definice banky.⁸

Bankovní zákon je jediným českým právním předpisem, který obsahuje formální definici banky. V jiných předpisech se můžeme setkat s pojmem jako například „peněžní ústav“, který zahrnuje jak banky, tak jiné finanční instituce (např. družstevní záložny).⁹

Přestože z bankovního zákona se bankou rozumějí pouze akciové společnosti,¹⁰ lze zvolit i právní formu evropské společnosti („SE“) a to v souladu s unijním nařízením.¹¹ Podle tohoto nařízení se k evropským společnostem má přistupovat tak, jako kdyby se jednalo o akciovou společnost založenou podle práva členského státu, kde mají sídlo. V případě sídla banky by nemělo jít o sídlo formálně zapsané, nýbrž o sídlo skutečné, ačkoliv tato nuance není přímo vyjádřena v jazyce bankovního zákona.¹²

Mezi základní činnost banky se řadí již zmíněné přijímání vkladů. Pod přijímáním vkladů rozumíme shromažďování volných peněžních prostředků od veřejnosti, a tím vznikající závazek vůči vkladateli na výplatu těchto prostředků. Tato činnost spadá mezi základní znaky, které odlišují banky od ostatních ekonomicky činných entit. Jedná se o „bankovní monopol“ této činnosti, jelikož je přijímání vkladů vyhrazeno právními předpisy jen subjektům s bankovní licencí.¹³

Druhá významná činnost bank spočívá v poskytování úvěrů. Ta je poskytována na rozdíl od předchozí činnosti i subjekty nebankovního sektoru a spočívá v dočasném poskytnutí finančních prostředků jiné podnikatelské či nepodnikatelské osobě s cílem dosáhnout prostřednictvím úroků zisku.¹⁴

Vedle hlavních činností banky, které jsou definovány jako náležitosti bankovního subjektu, může banka vykonávat i další služby. Musí však být k těmto činnostem oprávněná dle své udělené bankovní licence. Bankovní zákon obsahuje demonstrativní výčet těchto vedlejších činností v § 1 odst. 3 BankZ, kde je například uvedena činnost platebních služeb a vydávání elektronických peněz, otvírání akreditivů, poskytování záruk či obstarávání inkasa. Všechny tyto činnosti přebírá

---

⁸ SMUTNÝ, Aleš. In: SMUTNÝ, Aleš, PIHERA, Vlastimil, SÝKORA, Pavel, CUNÍK, Tomáš. *Zákon o bankách: komentář*. 2. vydání. Beckovy komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2019, s. 24.

⁹ Ustanovení § 260b zákona a č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰ Ustanovení § 1 odst. 1 BankZ.

¹¹ Ustanovení článku 10 nařízení Rady (ES) č. 2157/2001 ze dne 8. října 2001 o statutu evropské společnosti (SE).

¹² SMUTNÝ, Aleš, PIHERA, Vlastimil, CUNÍK, Tomáš. In: SMUTNÝ, Aleš, PIHERA, Vlastimil, SÝKORA, Pavel, CUNÍK, Tomáš. *Zákon o bankách*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 33.

¹³ BAKEŠ, Milan. *Finanční právo*. 6., upr. vyd. Beckovy právnické učebnice. V Praze: C.H. Beck, 2012, s. 474.

¹⁴ Tamtéž.

český právní řád z unijní úpravy na základě směrnice,¹⁵ kterou ještě bankovní zákon rozšiřuje o určité přesahy v dodatečných činnostech,¹⁶ čemuž směrnice nebrání.¹⁷

Posledním požadavkem a náležitostí bankovní činnosti je bankovní licence. Licence se získává podle bankovního zákona od České národní banky ve správním řízení, které začíná předložením žádosti o udělení bankovní licence. Základním požadavkem pro udělení licence je podle § 4 odst. 1 BankZ splnění minimální výše základního kapitálu banky, která musí čítat minimálně 500 000 000 Kč,¹⁸ dále také požadavek transparentní vlastnické struktury, důvěryhodnosti a odborné způsobilosti managementu banky.¹⁹ V již uvedené výši musí být částka složena v peněžní formě na předem určený účet. Obsahem vydané licence je pak výčet činností, ke kterým je banka oprávněna, a vydává se bez časového omezení.²⁰ Platnost bankovní licence je tedy na dobu neurčitou.²¹ Bankovní licence je druhem povolení *ad personam*, které není dle § 6 BankZ převoditelné na jinou osobu, a to ani prostřednictvím přeměny společnosti nebo převodu závodu (případně jeho části).²² Toliko pobočka zahraniční banky, která je organizační složkou banky se sídlem v Evropské unii, disponuje výjimkou z povinnosti mít bankovní licenci vydanou Českou národní bankou. Takové banky mají možnost využít princip jednotné licence, díky kterému mohou s licenci z jejich domovského státu vykonávat bankovní činnost v souladu s touto licenci i na území jiného členského státu Evropské unie bez potřeby získat novou licenci v tomto členském státě.²³

Dalším významným požadavkem vyplývajícím z bankovního zákona je užívání slova „banka“ nebo „spořitelna“ a jejich případné překlady nebo odvozená slova v obchodní firmě. Tato možnost je umožněna jen společností, které se zabývají bankovní činností dle § 1 odst. 1 BankZ. Tento požadavek plyne z § 3 odst. 1 BankZ. Jedná se o základní podmínku nezaměnitelnosti

---

¹⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/36/EU ze dne 26. června 2013 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o obezřetnostním dohledu nad úvěrovými institucemi a investičními podniky, 32013L0036.

¹⁶ Mezi dodatečné činnosti se řadí například výkon funkce depozitáře (§ 1 odst. 3 písm. j) BankZ) nebo pronájem bezpečnostních schránek (§ 1 odst. 3 písm. n) BankZ).

¹⁷ SMUTNÝ, Aleš, PIHERA, Vlastimil, CUNÍK, Tomáš. In: SMUTNÝ, Aleš, PIHERA, Vlastimil, SÝKORA, Pavel, CUNÍK, Tomáš. *Zákon o bankách*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 47.

¹⁸ Srov. u akciové společnosti podle § 243 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů, je povinná výše základního kapitálu stanovena alespoň 2 000 000,- Kč nebo 80 000,- EUR.

¹⁹ RAHM, Jiří, VOJTEK, Radek. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. *Insolvenční zákon*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, § 367.

²⁰ Výjimkou je tzv. překlenovací instituce podle zákona č. 374/2015 Sb. o ozdravných postupech a řešení krize na finančním trhu, které může Česká národní banka udělit licenci na omezenou dobu i když nejsou splněny podmínky § 4 BankZ.

²¹ Licencování. In cnb.cz [online]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-finančni-trh/vykon-dohledu/postaveni-dohledu/dohled-nad-uverovymi-institucemi/licencovani/>.

²² LIŠKA, Petr. *Zákon o bankách: komentář*. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). Praha: Wolters Kluwer, 2016, § 4.

²³ ČNB [online]. [cit. 2024-02-06]. op. cit. pozn. 21.

označení a zákazu klamavosti,²⁴ která má duplicitně chránit obchodní firmy v souvislosti se soukromoprávní úpravou, a zároveň přidává možnost veřejnoprávního postihu definovaného v bankovním zákoně.²⁵ Tato úprava nemá na unijní úrovni žádné přímé obdoby. Ustanovení § 3 BankZ můžeme srovnávat s čl. 19 směrnice,²⁶ který stanoví úvěrovým institucím možnost používat slovo „banka“ bez ohledu na předpisy státu. Mohou tedy používat název, který užívají v členském státě, kde mají své skutečné sídlo. Toto ustanovení je pak slučitelné s § 3 odst. 2 BankZ, který stanovuje výjimky z pravidla ochrany označení bank. Zahraniční banky, které na území České republiky vykonávají činnost na základě jednotného evropského pasu,²⁷ mají výjimku kvůli přednosti evropského komunitárního práva před národním právem. U těchto bank není z tohoto důvodu vyžadována bankovní licence pro využívání názvu „banka“ v obchodní firmě.²⁸ V českém bankovním zákoně se vyskytuje určitá zvláštní nekonzistence, kdy je použití termínu „banka“ omezeno pouze na kontext obchodních firem. Nicméně v jiných situacích, například v reklamě nebo prezentaci firemní identity, bankovní zákon nestanoví žádná omezení pro použití tohoto slova. Takové omezení však vyplývá z předpisů týkajících se ochrany spotřebitele. Například podle § 5 odst. 3 písm. d) zákona o ochraně spotřebitele²⁹ je za zakázanou klamavou obchodní praktiku považována situace, kdy způsob prezentace výrobku nebo služby vede k záměně s jinými výrobky nebo službami. Toto omezení platí za předpokladu, že existuje možnost záměny a označení „banka“ je použito ve vztahu ke spotřebitelům. Tato situace může vyvolat otázky ohledně logiky a konzistence právních omezení v oblasti používání termínů spojených s bankovníctvím.³⁰

---

²⁴ LIŠKA, Petr. In: DŘEVÍNEK, Karel, ELEK, Štefan, KOTÁB, Petr, LIŠKA, Petr, RÝDL, Tomáš. *Zákon o bankách: Komentář. Systém ASPI*. Wolters Kluwer. § 3.

²⁵ SMUTNÝ, Aleš, PIHERA, Vlastimil, CUNÍK, Tomáš. In: SMUTNÝ, Aleš, PIHERA, Vlastimil, SÝKORA, Pavel, CUNÍK, Tomáš. *Zákon o bankách*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 115.

²⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/36/EU ze dne 26. června 2013 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o obezřetnostním dohledu nad úvěrovými institucemi a investičními podniky, o změně směrnice 2002/87/ES a zrušení směrnic 2006/48/ES a 2006/49/ES Text s významem pro EHP.

²⁷ Institut evropského pasu (jednotné licence) dává bankám možnost poskytovat své služby i mimo svůj domovský stát, kde byla licence vydána, a to bez potřeby žádat o další licence v cílovém státě.

²⁸ SMUTNÝ, Aleš, PIHERA, Vlastimil, CUNÍK, Tomáš. In: SMUTNÝ, Aleš, PIHERA, Vlastimil, SÝKORA, Pavel, CUNÍK, Tomáš. *Zákon o bankách*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 115.

²⁹ Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně spotřebitele“).

³⁰ Srov. SMUTNÝ Aleš. In: SMUTNÝ, Aleš, PIHERA, Vlastimil, SÝKORA, Pavel, CUNÍK, Tomáš. *Zákon o bankách*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 116.

1.2. Dohled nad bankou

Orgánem dohledu nad bankami, a také nad celým finančním trhem, je centrální banka České republiky, kterou je podle Ústavy České republiky Česká národní banka.³¹ Zákonné zmocnění k výkonu dohledu nad bankami vykonávajícími svou činnost na území České republiky vyplývá z § 44 odst. 1 písm. a) zákona o České národní bance.^{32, 33} Působnost České národní banky v rámci výkonu bankovního dohledu je dále uzákoněna v § 25 BankZ, ze kterého vyplývá, že „činnost bank včetně jejich poboček působících na území cizího státu podléhá dohledu vykonávanému Českou národní bankou, včetně kontrol na místě.“³⁴ Česká národní banka vykonává dohled nad bankami i na základě jiných právních předpisů,³⁵ které regulují vedlejší činnosti bank, jako je zákon o platebním styku, zákon o podnikání na kapitálovém trhu a další jiné zákony.³⁶ Bankovníctví je silně regulovaná právní oblast z důvodu veřejného zájmu na ochraně peněžních prostředků a na zachování stability ekonomiky.³⁷ Nedodržování přísných pravidel zpravidla vede k sankčním postihům, jako je povinnost zjednat nápravu nebo uložení pokuty a v případech závažných nedostatků zavedení nucené správy nebo odejmutí bankovní licence.³⁸

Jedním ze zásadních důvodů striktního výkonu bankovního dohledu je ochrana spotřebitelů v závazkových vztazích s poskytovateli finančních služeb. Tento dohled zabezpečuje poskytování bankovních služeb takovými subjekty, které jsou dostatečně kvalifikované a budou schopny dostát svým závazkům při selhání.³⁹ Česká národní banka chrání spotřebitele především v oblasti nekalých obchodních praktik, diskriminace, stanovení ceny služby a finančních služeb uzavíraných na dálku.⁴⁰

Dohled nad bankami je prováděn ve dvou úrovních. První upravuje stanovení podmínek vstupu na finanční trh, jde zde primárně o získání bankovní licence, a druhá průběžnou kontrolu činnosti bankovní instituce. Průběžná kontrola se zaměřuje na kontrolu požadavků na výkon

---

³¹ Čl. 98 odst. 1) ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky (dále jen „Ústava“).

³² Zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ČNBZ“ nebo „zákon o České národní bance“).

³³ Dohled nad finančním trhem. In cnb.cz [online]. [cit. 2024-02-07]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financi-trh/>.

³⁴ Ustanovení § 25 odst. 1 BankZ.

³⁵ Postavení dohledu. In cnb.cz [online]. [cit. 2024-02-07]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financi-trh/vykon-dohledu/postaveni-dohledu/#>.

³⁶ SMUTNÝ, Aleš, PIHERA, Vlastimil, CUNÍK, Tomáš. In: SMUTNÝ, Aleš, PIHERA, Vlastimil, SÝKORA, Pavel, CUNÍK, Tomáš. *Zákon o bankách*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 466.

³⁷ UKLEIN, Jiří, BLAŽEK, Jiří. *Bankovníctví*. Brno: Doplněk, 1997, s. 37.

³⁸ Dohled nad úvěrovými institucemi. In cnb.cz [online]. [cit. 2024-02-09]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financi-trh/vykon-dohledu/postaveni-dohledu/dohled-nad-uverovymi-institucemi/#>.

³⁹ DATINSKÝ, Pavel. *Ochrana slabší smluvní strany při poskytování finančních služeb*. Iurium Scriptum. 2/2019, s. 86.

⁴⁰ Ochrana spotřebitele. In cnb.cz [online]. [cit. 2024-02-09]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financi-trh/ochrana-spotrebitel/>.

bankovní činnosti v souladu s licenci, kontrolu souladu s obecně závaznými právními předpisy, a zda banka dodržuje zákonné povinnosti ve vztahu k ochraně slabší strany, tedy spotřebitele.⁴¹

Bankovní dohled nezvládne vždy předejít úpadku banky, ale může prostřednictvím průběžného dohledu provádět identifikaci nedostatků banky a v rámci svých dohledových pravomocí tyto nedostatky odstranit.⁴² Při úspěšném odstranění nedostatků lze někdy úpadku banky zabránit.

V případě, že jsou nedostatky v činnosti banky závažné nebo se dostane do úpadku, může dojít až k odnětí bankovní licence.⁴³ Odnětí licence však není považováno za sankci, ale za ochranné opatření ve vztahu k určitým zájmům chráněným dohledem České národní banky (o tom více v kapitole ERB bank). Odnětím licence pak banka vstupuje do likvidace, byť se nejedná o likvidaci *de iure*, ale jen o faktickou likvidaci.⁴⁴ Odnětí bankovní licence tedy vždy musí předcházet insolvenčnímu řízení.

Bankovní dohled probíhá i v průběhu úpadku banky, a to až do doby, než vypořádá své pohledávky a závazky.⁴⁵ Již na počátku procesu je podle specifické úpravy úpadku banky Česká národní banka aktivně legitimována k podání insolvenčního návrhu na banku.⁴⁶ V tomto případě je pak banka osvobozena od úhrady zálohy na náklady insolvenčního řízení. Mezi další významnou pravomoc orgánu dohledu se řadí možnost požadovat informace, a to ve stejném rozsahu jako věřitelé či insolvenční soud.⁴⁷ Česká národní banka je orgánem, prostřednictvím kterého insolvenční soud informuje o úpadku orgán bankovního dohledu v jiných členských státech Evropské unie.⁴⁸ Podle § 16 odst. 1 písm. a) BankZ uděluje centrální banka také souhlas k prodeji obchodního závodu banky, jako byl udělen například u případu Sberbank CZ, a.s., v likvidaci (o tom více v kapitole Sberbank CZ).

Česká národní banka je nejen orgánem, který je oprávněn vykonávat dohled nad činností bank, ale také orgánem, který je příslušný k řešení krize finančního trhu podle zákona o ozdravných postupech.⁴⁹ Podle tohoto zákona tvoří plány pro řešení potencionálních krizí a v

---

⁴¹ DATINSKÝ (2019), op. cit. pozn. 39, s. 86.

⁴² SMUTNÝ, Aleš, PIHERA, Vlastimil, CUNÍK, Tomáš. In: SMUTNÝ, Aleš, PIHERA, Vlastimil, SÝKORA, Pavel, CUNÍK, Tomáš. *Zákon o bankách*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 466.

⁴³ Ustanovení § 34 odst. 1 BankZ.

⁴⁴ SMUTNÝ, Aleš, PIHERA, Vlastimil, CUNÍK, Tomáš. In: SMUTNÝ, Aleš, PIHERA, Vlastimil, SÝKORA, Pavel, CUNÍK, Tomáš. *Zákon o bankách*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 667.

⁴⁵ Podle ustanovení § 35 odst. 1 BankZ je do doby, než vypořádá své pohledávky a dluhy, dotčená právnická osoba považována za banku podle bankovního zákona.

⁴⁶ Ustanovení § 368 odst. 1 InsZ.

⁴⁷ Ustanovení § 370 odst. 7 InsZ.

⁴⁸ Ustanovení § 370 odst. 1 InsZ.

⁴⁹ Zákon č. 374/2015 Sb., o ozdravných postupech a řešení krize na finančním trhu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZOPRK“ nebo „zákon o ozdravných postupech“).

případě, že krize nastala, ji pomáhá řešit. Podstatný je vždy veřejný zájem na řešení krize banky. Pokud je na banku podán insolvenční návrh, dojde nejdříve k posouzení, zda předmětná banka splňuje podmínky pro použití konkrétního opatření k řešení krize. Je-li výsledek posouzení kladný, jsou tyto nástroje užity k odvrácení krize. V opačném případě, nejsou-li splněny podmínky pro použití opatření, dochází k zahájení insolvenčního řízení.⁵⁰ Česká národní banka má povinnost sdělit ve lhůtě 7 dní ode dne vyrozumění podle § 368b InsZ, zda jsou splněny podmínky, a do té doby jsou účinky zahájení řízení odloženy.⁵¹

---

⁵⁰ URBANOVÁ, Irena. *Úpadek finančních institucí*. Diplomová práce, vedoucí Pohl, Tomáš. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra občanského práva, 2024.

⁵¹ Ustanovení § 368c InsZ.

2. Úpadek banky a způsob jeho řešení

Krise velké finanční instituce, jako je banka, je komplexní právní skutečností a úprava je proto rozdělena do více právních předpisů. Než začne insolvenční řízení banky, nelze opomenout její likvidaci. Již odnětím bankovní licence začíná *de facto* likvidace banky, která v případě úpadku dojde až do insolvenčního řízení. Specifika insolvenčního řízení banky jsou v určitých aspektech provázána s likvidací, a proto nelze likvidaci úplně opomenout. Likvidace, tedy proces probíhající mezi zrušením a zánikem⁵² banky, je upravena především občanským zákoníkem,⁵³ a dále zákonem o obchodních korporacích.⁵⁴ Jádro samotného insolvenčního řízení banky, na které se primárně zaměřím v následujících kapitolách, je pak regulováno prostřednictvím insolvenčního zákona.⁵⁵ Poslední ne méně důležitý právní předpis upravující specifické nástroje používané při krizi banky je již zmíněný zákon o ozdravných postupech. Ten upravuje jak nástroje nápravné, použitelné v případě potřeby řešení krize, tak nástroje preventivní, které si kladou za úkol připravit se na potencionální krizi.

Na úrovni Evropské unie je upravena problematika v rámci evropské směrnice.⁵⁶ Směrnice BRRD byla do českého právního řádu implementována primárně do zákona o ozdravných postupech⁵⁷, ale také do insolvenčního zákona.⁵⁸ Směrnice BRRD stanoví pro členské státy jednotný rámec řízení úvěrových institucí nacházejících se v krizi. Jedná se o soubor opatření, jejichž cílem je předejít nekontrolovanému bankrotu velkých finančních institucí, jako například u Lehman Brothers.⁵⁹ Zároveň se pokouší omezit bezprecedentní vlnu mimořádné pomoci z veřejných rozpočtů (tzv. „*bail out*“), zejména u těch bank, které byly považovány za „*too big to fail*“ (příliš velké, aby padly).⁶⁰

---

⁵² JOSKOVÁ, Lucie. 2. vydání. Pojem, účel a obsah likvidace. In: JOSKOVÁ, Lucie, PRAVDOVÁ, Markéta, ZACHARDOVÁ, Lenka. *Likvidace obchodních společností*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 2.

⁵³ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OZ“ nebo „občanský zákoník“).

⁵⁴ Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

⁵⁵ Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „InsZ“ nebo „insolvenční zákon“).

⁵⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/59/EU ze dne 15. května 2014, kterou se stanoví rámec pro ozdravné postupy a řešení krize úvěrových institucí a investičních podniků a kterou se mění směrnice Rady 82/891/EHS, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/24/ES, 2002/47/ES, 2004/25/ES, 2005/56/ES, 2007/36/ES, 2011/35/EU, 2012/30/EU a 2013/36/EU a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1093/2010 a (EU) č. 648/2012 Text s významem pro EHP, 32014L0059. Směrnice Bank Recovery and Resolution Directive (dále jen „směrnice BRRD“).

⁵⁷ Legislativa. In: [garancnisystem.cz](https://www.garancnisystem.cz) [online]. [cit. 2024-02-10]. Dostupné z: <https://www.garancnisystem.cz/legislativa-FRK>.

⁵⁸ Ustanovení § 367 až § 388 InsZ.

⁵⁹ Lehman Brothers Holdings Inc. byla jedna z největších amerických investičních bank, po jejímž selhání následovala řada událostí, které eskalovaly až v největší krizi finančního trhu ve 21. století.

⁶⁰ NĚMEC, Libor. BRRD: Nová regulace krizového řízení bank. In: [bankovnictvionline.cz](https://www.bankovnictvionline.cz) [online]. 2014 [cit. 2024-02-26]. Dostupné z: <https://www.bankovnictvionline.cz/brrd-nova-regulace-krizoveho-rizeni-bank>.

Insolvenční zákon obsahuje speciální úpravu postupu pro úpadek banky a dalších finančních institucí, která představuje transpozici směrnice o reorganizaci a likvidaci úvěrových institucí⁶¹ a směrnice o reorganizaci a likvidaci pojišťoven.⁶² Primárním důvodem zvláštní úpravy je především stanovení zvláštních postupů, které mají zajistit zvýšenou ochranu třetích stran, konkrétně věřitelů bank a jiných finančních institucí v průběhu insolvenčního řízení.⁶³

Důvod odlišné, resp. přísnější, právní úpravy u bank a dalších finančních institucí si vysvětlují tím, že banka je velkou finanční institucí podílející se na stabilitě finančního trhu. Důležitou skutečností u fungování bankovních institucí je důvěra spotřebitelů v tyto banky a v celý bankovní systém. Zákonodárce se nejspíše snažil vytvořit podklad pro tuto důvěru již při vzniku insolvenčního zákona prostřednictvím specifické právní úpravy odlišující insolvenční řízení bank od běžných insolvenčních řízení.

Specifická úprava se zaměřuje nejen na české prostředí, ale často také na globální úroveň. Dnes je v době společného evropského trhu úpadek banky v jednom státě velkým rizikem nejen pro finanční trh v tomto státě, nýbrž i v jiných členských státech Evropské unie.⁶⁴ Může to být například z důvodu poboček v různých státech. Právě z toho důvodu je žádoucí právní úpravu unifikovat na nadnárodní úrovni, a nejen v rámci České republiky.

2.1. Podání insolvenčního návrhu

Insolvenční řízení se zahajuje jen na návrh⁶⁵, který mohou podat oprávněné subjekty vyjmenované v § 368 InsZ. Tímto ustanovením však není vyloučeno právo dalších subjektů podat insolvenční návrh dle jiných ustanovení nebo předpisů, například podle § 200 OZ. Ustanovení § 368 odst. 1 InsZ nevyklučuje aplikaci obecné úpravy, podle které se mezi oprávněné subjekty řadí rovněž samotný dlužník nebo věřitel dlužníka.⁶⁶ V případě banky je dalším subjektem oprávněným podat insolvenční návrh také Česká národní banka, čímž dochází k rozšíření počtu subjektů oprávněných podat návrh.⁶⁷ Rozšíření okruhu oprávněných subjektů o Českou národní banku je

---

⁶¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/24/ES ze dne 4. dubna 2001 o reorganizaci a likvidaci úvěrových institucí, 32001L0024.

⁶² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/17/ES ze dne 19. března 2001 o reorganizaci a likvidaci pojišťoven, 32001L0017.

⁶³ KURKA, René a PAŘÍKOVÁ, Anežka. *Subjekty finančního trhu: vybrané aspekty likvidace a insolvence*. Právní praxe. V Praze: C.H. Beck, 2014, s. 150.

⁶⁴ URBANOVÁ, Irena. *Úpadek finančních institucí*. Diplomová práce, vedoucí Pohl, Tomáš. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra občanského práva, 2024, s. 7.

⁶⁵ Ustanovení § 97 odst. 1 InsZ.

⁶⁶ Ustanovení § 97 odst. 8 InsZ.

⁶⁷ RAHM, Jiří, VOJTEK, Radek. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. *Insolvenční zákon*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. § 368.

dle mého názoru správným postupem zákonodárce, jelikož je zapojena již do likvidace banky při odebrání bankovní licence a též v průběhu vykonávání bankovního dohledu.⁶⁸ Možnost podat insolvenční návrh Českou národní bankou přispívá k plynulejšímu průběhu řešení úpadku finančních institucí, což je v těchto situacích nesmírně výhodné, jelikož lze tímto opatřením minimalizovat potenciální škody.⁶⁹ Odlišností je zde to, že Česká národní banka podle díkce § 368 InsZ podává insolvenční návrh jen v případě úpadku, který také musí doložit rozhodujícími skutečnostmi, zatímco ostatní oprávněné osoby mohou podle obecné právní úpravy podat návrh i v případě hrozícího úpadku banky.

V praxi dochází nejčastěji k tomu, že likvidátor banky, který byl jmenován orgánem bankovního dohledu, je insolvenčním navrhovatelem. Tento postup je ale v rozporu se směrnicí BRRD, dle které může být insolvenční řízení finanční instituce zahájeno jen na základě podnětu orgánu příslušného k řešení krize.⁷⁰ Článek 86 zmíněné směrnice, zabývající se touto problematikou, však nebyl správně zákonodárcem přejet do zákona o ozdravných postupech, který implementuje směrnici BRRD. Článek byl jen zmíněn v rámci důvodové zprávy k novele zákona o ozdravných postupech s odůvodněním, že souhlas České národní banky se zahájením insolvenčního řízení je dán již nástrojem odejmutí licence. Tento cíl je dle důvodové zprávy naplněn díky ustanovení § 6 odst. 2 písm. a) InsZ stanovující, že nelze použít insolvenčního zákona po dobu, kdy jde banka nositelem bankovní licence. V podstatě je vyloučeno, aby bylo insolvenční řízení banky zahájeno bez vědomí a souhlasu České národní banky.⁷¹ Domnívám se však, že tento proces nebyl ze strany zákonodárce správný, protože odejmutí bankovní licence nemusí vést k podání insolvenčního návrhu. Pokud subjekt nesplňuje podmínky pro bankovní licenci a ta je mu odejmuta, může nadále vykonávat činnost například jako družstevní záložna, která potřebuje místo licence jen povolení od centrální banky. Stejného názoru na pokračování činnosti banky, které byla odebrána bankovní licence, je i Kurka a Paříková.^{72, 73} Odejmutím bankovní licence se automaticky nevydává souhlas s insolvenčním řízením banky. Aktivní legitimace k podání návrhu by měla náležet jen České národní bance, jakožto orgánu bankovního dohledu, a to i z důvodu

---

⁶⁸ SMUTNÝ, Aleš, PIHERA, Vlastimil, CUNÍK, Tomáš. In: SMUTNÝ, Aleš, PIHERA, Vlastimil, SÝKORA, Pavel, CUNÍK, Tomáš. *Zákon o bankách*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 667.

⁶⁹ RAHM, Jiří, VOJTEK, Radek. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. *Insolvenční zákon*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, § 368.

⁷⁰ Tamtéž.

⁷¹ Vláda. Důvodová zpráva k zákonu č. 375/2015 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o ozdravných postupech a řešení krize na finančním trhu a v souvislosti s úpravou systému pojištění vkladů, č. 375/2015 Dz.

⁷² KURKA, René a PAŘÍKOVÁ, Anežka. *Subjekty finančního trhu: vybrané aspekty likvidace a insolvence*. Právní praxe. V Praze: C.H. Beck, 2014, s. 34.

⁷³ Opačně viz SMUTNÝ, Aleš, PIHERA, Vlastimil, CUNÍK, Tomáš. In: SMUTNÝ, Aleš, PIHERA, Vlastimil, SÝKORA, Pavel, CUNÍK, Tomáš. *Zákon o bankách*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 667.

ochrany důvěry spotřebitelů v bankovní instituce. Rovněž by to dohledovému orgánu umožnilo snadněji korigovat se situací úpadku banky.

Zaměříme-li se ale na právo *de lege lata*, podává insolvenční návrh likvidátor banky. Podle § 200 OZ musí likvidátor podat bez zbytečného odkladu insolvenční návrh v případě, že se právnická osoba nachází v úpadku. Podat návrh musí likvidátor i na základě § 98 odst. 1 a 2 InsZ, který říká „*Dlužník, který je právnickou osobou nebo fyzickou osobou - podnikatelem, je povinen podat insolvenční návrh bez zbytečného odkladu poté, co se dozvěděl nebo při náležitě pečlivosti měl dozvědět o svém úpadku. Povinnost podle odstavce 1 mají i zákonní zástupci dlužníka a jeho statutární orgán a likvidátor dlužníka, který je právnickou osobou v likvidaci...*“ Pokud by likvidátor porušil tuto svoji povinnost, odpovídal by věřiteli za škodu nebo jinou újmu, kterou by porušením způsobil. Škodou nebo jinou újmu se rozumí rozdíl mezi výší pohledávky, která byla v rámci insolvenčního řízení zjištěna a částkou, kterou věřitel k uspokojení této pohledávky obdržel.⁷⁴

Ustanovení § 103 InsZ upravuje základní náležitosti insolvenčního návrhu, mezi které se, kromě obecných náležitostí podání,⁷⁵ řadí vyličení rozhodujících skutečností, které osvědčují úpadek. Dále se podle zmíněného ustanovení mezi obligatorní náležitosti návrhu řadí skutečnosti, ze kterých plyne oprávnění podat insolvenční návrh, není-li insolvenčním navrhovatelem dlužník, vyličení rozhodujících skutečností, jež osvědčují úpadek nebo hrozící úpadek dlužníka, musí označit důkazy, kterých se dovolává a čeho se navrhovatel domáhá. V tomto případě zde není zvláštní úprava pro banky a další finanční instituce.

Insolvenční návrh se podává v souladu s § 97 odst. 1 InsZ k věcně a místně příslušnému soudu. Věcně příslušným soudem k insolvenčnímu řízení je krajský soud⁷⁶ a místně příslušným soudem je soud, v jehož obvodu byl dlužníkův soud obecný.⁷⁷ S podáním návrhu se také pojí povinnost složit zálohu na náklady insolvenčního řízení ve smyslu § 108 odst. 1 InsZ. Obecně je to povinnost věřitele, který je zároveň insolvenčním navrhovatelem, a její výše je 50 000 Kč v případě, že návrh směřuje proti právnické osobě (dlužníku), která je podnikatelem. Složení této obligatorní zálohy již při podání insolvenčního návrhu (odlišné od fakultativně ukládané zálohy dle § 108 odst. 2 InsZ) funguje především jako záruka proti neopodstatněným či šikanózním insolvenčním návrhům a zároveň jako jistota pro zajištění potencionální náhrady škody.⁷⁸ Při

---

⁷⁴ MORAVEC, Tomáš. *Insolvenční zákon: komentář*. 4. vydání. Beckova edice komentované zákony. V Praze: C.H. Beck, 2021, s. 314.

⁷⁵ Ustanovení § 42 odst. 4 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁶ Ustanovení § 7a InsZ.

⁷⁷ Ustanovení § 7b odst. 1 InsZ.

⁷⁸ JIRMÁSEK, Tomáš. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. *Insolvenční zákon*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, § 108.

úpadku banky taková povinnost nepostihuje Českou národní banku jako insolvenčního navrhovatele, jelikož zvláštní úprava obsažená v § 368 odst. 2 InsZ ji této povinnosti zprošťuje.⁷⁹ V tomto kontextu je důležité zmínit, že soudní praxe extenzivně interpretuje, že v situaci, kdy insolvenční návrh předkládá likvidátor banky, který byl jmenován Českou národní bankou, není možné od něj vyžadovat, aby uhradil zálohu na náklady insolvenčního řízení.⁸⁰

Jsou-li veškeré podmínky pro zjištění úpadku splněny, přistoupí insolvenční soud k rozhodnutí o úpadku a (společně s tím nebo až následně) k rozhodnutí o způsobu jeho řešení a likvidace se podle § 245 odst. 2 InsZ přerušuje. Účinky přerušení likvidace nastupují spolu s účinky prohlášení konkursu, a to uveřejněním rozhodnutí o prohlášení konkursu prostřednictvím insolvenčního rejstříku.⁸¹

2.2. Rozhodnutí o úpadku a způsobu jeho řešení

První fáze insolvenčního řízení začínající podáním insolvenčního návrhu je ukončena právní mocí rozhodnutí o úpadku, pakliže nebyla skončena jinak (např. § 142 InsZ). Než lze přistoupit k určení způsobu řešení úpadku, musí se vždy osvědčit úpadek.⁸² Subjekt se nachází v úpadku v případě plurality věřitelů⁸³ a závazků, které jsou alespoň 30 dnů po splatnosti, a není je schopen splnit. Této situaci se dle insolvenčního zákona říká platební neschopnost.⁸⁴ U podání insolvenčního návrhu dlužníkem je dostatečné, pokud jsou vylíčeny relevantní skutečnosti osvědčující jeho úpadek, podle nichž insolvenční soud rozhoduje o úpadku, doloženy informacemi obsaženými v insolvenčním návrhu a jeho přílohách.⁸⁵ Pokud si soud vezme za své, že je úpadek (případně hrozící úpadek) osvědčen nebo dokazováním zjištěn, vydá rozhodnutí o úpadku podle § 136 InsZ.⁸⁶

Rozhodnutí o způsobu řešení úpadku je také velice důležitým rozhodnutím v rámci insolvenčního řízení. O způsobu rozhoduje schůze věřitelů.⁸⁷ Avšak podmínkou pro rozhodnutí věřitelů je možnost volby mezi reorganizací a konkursem. V určitých zákonem stanovených

---

⁷⁹ RAHM, Jiří, VOJTEK, Radek. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. *Insolvenční zákon*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, § 368.

⁸⁰ Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci, č. j. 3 VSOL 502/2010.

⁸¹ SPRINZ, Petr. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. *Insolvenční zákon*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, § 245.

⁸² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 2. 2016, sp. zn. 29 ICdo 16/2016.

⁸³ Nejméně dva věřitelé.

⁸⁴ Ustanovení § 3 odst. 1 InsZ.

⁸⁵ Ustanovení § 132 odst. 1 InsZ.

⁸⁶ ZOUBEK, Hynek. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. *Insolvenční zákon*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, § 136.

⁸⁷ Ustanovení § 150 InsZ.

případech (např. osoba uvedená v § 316 odst. 3 InsZ) není reorganizace přípustná a usnesení schůze věřitelů o způsobu řešení dlužníkovy úpadku není v těchto případech pro insolvenční soud závazné.⁸⁸ Zatímco úpadek běžné obchodní korporace může být řešen reorganizací nebo konkursem, lze úpadek v případě bankovní instituce řešit podle § 368 odst. 3 InsZ pouze konkursem, který je považován za likvidační formu řešení úpadku, a jehož důsledkem je právní zánik banky po ukončení insolvenčního řízení.⁸⁹ Není tedy možné řešit úpadek reorganizací nebo oddlužením.⁹⁰ Nelze ani uvažovat o metodách sanace pro řešení situace úpadku banky, i kdyby zákon explicitně nereguloval jejich vyloučení. Ztráta nezbytného oprávnění k provozování bankovní činnosti, tedy odejmutí bankovní licence, prakticky znamená ukončení veškeré možnosti dalšího provozu podniku. V tomto ohledu jsem toho názoru, že tato právní úprava je dostačující a možnost reorganizace by v tomto případě nedávala smysl, jelikož bez bankovní licence nelze ve výkonu bankovní činnosti pokračovat. Lze uvažovat nad tím, že po reorganizaci by dlužník znovu mohl splnit podmínky a zažádat o novou bankovní licenci, ale v případě úpadku je tato skutečnost spíše nereálná. Jakmile se banka dostane do platební neschopnosti, ztrácí důvěru svých klientů a v případě potencionálního znovuobnovení činnosti by tuto důvěru složitě získávala zpět. Likvidační forma řešení úpadku je proto jedinou správnou cestou.

V souladu s ustanovením § 136 InsZ vydá insolvenční soud rozhodnutí o úpadku, pokud je prokázáno, že je dlužník v úpadku nebo že mu hrozí úpadek. V případě úpadku osoby, u které zákon vylučuje oddlužení nebo reorganizaci, se spojí rozhodnutí o úpadku s rozhodnutím o prohlášení konkursu. U úpadku banky tak nenastane žádná časová prodleva mezi těmito dvěma rozhodnutími s odkazem na ustanovení § 148 odst. 1 InsZ. V situacích, kdy není možnost řešit úpadek subjektu jiným způsobem než konkursem, jako je tomu například v případě banky, spojí insolvenční soud rozhodnutí o úpadku s rozhodnutím o způsobu, jak se s úpadkem vypořádat. Důvodem spojení dvou rozhodnutí je převážně zájem na hospodárnosti řízení a zvýšení efektivity, případně urychlení celého řízení.⁹¹ Pokud insolvenční soud zmíněná rozhodnutí nespojí, rozhodne podle § 149 odst. 1 InsZ o způsobu řešení úpadku zvlášť samostatným rozhodnutím, které musí vydat do tří měsíců po rozhodnutí o úpadku.⁹² Spojení rozhodnutí o úpadku s rozhodnutím o způsobu řešení úpadku, zejména v případech, kdy nelze volit jiný způsob řešení než konkurs, je

---

⁸⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 1. 2011, sp. zn. 29 NSČR 30/2010.

⁸⁹ KURKA, René a PAŘÍKOVÁ, Anežka. *Subjekty finančního trhu: vybrané aspekty likvidace a insolvence*. Právní praxe. V Praze: C.H. Beck, 2014, s. 143.

⁹⁰ Oddlužení odpadá již z důvodu svého zaměření na fyzické osoby a na právnické osoby nepodnikatele podle § 389 odst. 1 písm. a), b) InsZ.

⁹¹ SPRINZ, Petr, SCHÖNFELD, Jaroslav. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. *Insolvenční zákon*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, § 148.

⁹² KURKA, René a PAŘÍKOVÁ, Anežka. *Subjekty finančního trhu: vybrané aspekty likvidace a insolvence*. Právní praxe. V Praze: C.H. Beck, 2014, s. 142.

opodstatněné a efektivní opatření. Tato praxe v souladu s ustanovením § 148 odst. 1 InsZ reflektuje snahu o hospodárnost a zrychlení celého insolvenčního řízení. Spojuje oba klíčové momenty do jednoho rozhodnutí, což eliminuje časovou prodlevu mezi úpadkem a rozhodnutím o způsobu řešení. Toto spojení však neznamená, že by šlo pouze o jeden procesní úkon insolvenčního soudu.⁹³

2.3. Insolvenční správce

Rozhodnutí insolvenčního soudu o zjištění úpadku v sobě obsahuje dle § 136 odst. 2 písm. b) InsZ výrok o ustanovení insolvenčního správce. Osoba insolvenčního správce má v případě úpadku banky zvláštní postavení. Již v rámci likvidace banky jsou kladeny na osobu likvidátora vysoké požadavky, primárně týkající se jeho odborné úrovně a dosažené úrovně vzdělání. Požadavek na jmenování likvidátora Českou národní bankou ze zvláštní části seznamu insolvenčních správců není stanoven přímo v zákoně, jako například v případě pojišťoven či zajišťoven.⁹⁴ Avšak z dlouhodobé praxe České národní banky lze pozorovat jednoznačnou tendenci jmenovat osoby právě z této zvláštní části seznamu.⁹⁵ Podle § 372 odst. 1 InsZ je prvním insolvenčním správcem banky jmenována osoba, která dosud vykonávala funkci likvidátora této banky, pokud je současně insolvenčním správcem se zvláštním povolením.

Oproti standardnímu postupu řešení úpadku se zde objevuje významná odchylka při řešení úpadku banky a dalších finančních institucí, která vyplývá ze zákona o insolvenčních správcích.⁹⁶ Podle § 3 odst. 2 ZInsSpr je insolvenčního správce finanční instituce oprávněn vykonávat pouze správce se zvláštním povolením.⁹⁷ Insolvenční správce se zvláštním povolením je také oprávněn vykonávat funkci insolvenčního správce mimo jiné i u obchodníků s cennými papíry nebo u investičních společností. K zapsání do zvláštní části seznamu insolvenčních správců musí úspěšně složit obecné zkoušky insolvenčního správce podle § 24 ZInsSpr a následně složit zvláštní zkoušku insolvenčního správce podle § 26 ZInsSpr.⁹⁸ Pro získání zvláštního povolení insolvenčního

---

⁹³ RICHTER, Ondřej. Ke vztahu rozhodnutí o úpadku a rozhodnutí o prohlášení konkursu podle insolvenčního zákona. In: epravo.cz [online]. 2014 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/ke-vztahu-rozhodnuti-o-upadku-a-rozhodnuti-o-prohlaseni-konkursu-podle-insolvenčního-zákona-95084.html>.

⁹⁴ Ustanovení § 124 odst. 1 zákona č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů.

⁹⁵ KURKA, René, PAŘÍKOVÁ, Anežka. *Situace subjektů finančního trhu po zániku povolení k činnosti – aktuální otázky*. Bulletin advokacie, 2017, č. 6, s. 44.

⁹⁶ Zákon č. 312/2006 Sb. o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZInsSpr“ nebo „zákon o insolvenčních správcích“).

⁹⁷ KURKA, René a PAŘÍKOVÁ, Anežka. *Subjekty finančního trhu: vybrané aspekty likvidace a insolvence*. Právní praxe. V Praze: C.H. Beck, 2014, s. 150.

⁹⁸ RICHTER, Martin a kol. In: RICHTER, Martin, BENÝŠEK, Jan, ČUJAN, Radomír a kol. *Zákon o insolvenčních správcích a předpisy související*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 17.

správce od Ministerstva spravedlnosti České republiky musí fyzická osoba splnit nejen předem stanovené podmínky pro vydání povolení uvedené v § 6 odst. 1 písm. a), b), d), e), f) a g) ZInsSpr a úspěšně vykonat zvláštní zkoušku insolvenčního správce, ale musí také splňovat předpoklady stanovené v zákoně⁹⁹ pro vykonávání citlivých činností.¹⁰⁰

Specifikem tohoto zvláštního povolení je jeho platnost, která je na základě § 6 odst. 6 ZInsSpr omezena na dobu 5 let. To je stejné, jako u platnosti běžného povolení, ale zatímco běžné povolení se prodlužuje na základě žádosti o prodloužení,¹⁰¹ je k prodloužení platnosti zvláštního povolení o dalších 5 let znovu potřeba složit zvláštní zkoušky insolvenčního správce, a to v posledních 12 měsících platnosti zvláštního povolení. V některých situacích může teoreticky nastat situace, kdy je možné udělit zvláštní povolení k výkonu činnosti insolvenčního správce bez nutnosti získání obecného povolení. Toto zvláštní povolení je podmíněno pouze úspěšným absolvováním zkoušky insolvenčního správce¹⁰² a zaplacením poplatku za připuštění ke zvláštní zkoušce,¹⁰³ a nikoliv vydáním obecného povolení – to se vydává na návrh podle § 6 odst. 1 ZInsSpr. Tato mimořádná situace v praxi ještě nenastala, ale mohla by vzniknout, bude-li mít taková osoba pouze zvláštní povolení, zatímco obecné nikoliv. Dle právní argumentace *a minori ad maius* by taková osoba byla oprávněna i k výkonu činnosti obecného insolvenčního správce.¹⁰⁴

Odměna insolvenčního správce se stanovuje za pomoci vyhlášky Ministerstva spravedlnosti České republiky.¹⁰⁵ Odměna představuje finanční kompenzaci, kterou insolvenční správce obdrží za plnění své role v insolvenčním řízení, jako ocenění za jeho úsilí, práci a angažovanost. Podle obecné právní úpravy lze mezi druhy odměn uvést například odměnu za zpeněžení,¹⁰⁶ za přezkum přihlášek¹⁰⁷ nebo odměnu určenou úvahou insolvenčního soudu.^{108, 109} Odměna insolvenčního správce v insolvenčním řízení banky dosahuje zpravidla vysokých částek. Pak jen při výpočtu odměny určené z výtěžku zpeněžení u velkého úvěrového portfolia vychází velká odměna pro insolvenčního správce. Například v případě prodeje úvěrového portfolia

---

⁹⁹ Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰⁰ FENCÍKOVÁ, Lucie. In: RICHTER, Martin, BENÝŠEK, Jan, ČUJAN, Radomír a kol. *Zákon o insolvenčních správcích a předpisy související*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 64.

¹⁰¹ Ustanovení § 6 odst. 5 ZInsSpr.

¹⁰² Ustanovení § 26 odst. 1 písm. a) ZInsSpr.

¹⁰³ Ustanovení § 26 odst. 1 písm. b) ZInsSpr.

¹⁰⁴ RICHTER, Martin, BENÝŠEK, Jan, ČUJAN, Radomír a kol. In: RICHTER, Martin, BENÝŠEK, Jan, ČUJAN, Radomír a kol. *Zákon o insolvenčních správcích a předpisy související*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 17.

¹⁰⁵ Vyhláška č. 313/2007 Sb. o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů (dále jen „Vyhláška o odměně“).

¹⁰⁶ Ustanovení § 1 Vyhlášky o odměně.

¹⁰⁷ Ustanovení § 2a Vyhlášky o odměně.

¹⁰⁸ Ustanovení § 5 Vyhlášky o odměně.

¹⁰⁹ JIRMÁSEK, Tomáš. III. Druhy a složky odměny insolvenčního správce. In: JIRMÁSEK, Tomáš. *Odměna insolvenčního správce*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 36.

Sberbank CZ, a.s. v likvidaci za přibližně 50 miliard korun obdržela insolvenční správce odměnu ve výši 258 milionů korun.¹¹⁰ V kontextu odborného právního zhodnocení odměny insolvenčního správce banky lze poznamenat, že přestože je ocenění práce insolvenčního správce se zvláštním povolením nezbytné vzhledem k náročnosti a odpovědnosti spojené s plněním jeho funkce v rámci konkrétního insolvenčního řízení, existuje v politických a právnických kruzích diskuse ohledně adekvátnosti výše přiznávané odměny. Zejména v případech, kdy jsou částky odměn výrazně vysoké, by se měla zvážit potřeba kalibrace odměňovacího systému s ohledem na efektivní alokaci finančních prostředků v insolvenčním řízení.

Jedna z prvních povinností insolvenčního správce na začátku řízení je podle § 370 odst. 1 InsZ povinnost bez zbytečného odkladu zveřejnit výtah podstatných částí rozhodnutí o úpadku a prohlášení konkursu na majetek dlužníka v Úředním věstníku Evropské unie. Povinnost zveřejnit výtah vyplývá z čl. 13 směrnice.¹¹¹ Výtah musí obsahovat text: „*Výzva k přihlášení pohledávky. Dodržte lhůty!*“ a „*Výzva k předložení námitek ohledně pohledávky. Dodržte lhůty!*“¹¹² a tento text musí být v českém jazyce a zároveň přeložen do všech úředních jazyků Evropské unie a Evropského hospodářského prostoru. V případě, že by bylo rozhodnuto o úpadku banky se sídlem v České republice, která není držitelem jednotné licence a nemá ani pobočku v zahraničí, byl by insolvenční správce povinen zveřejnit výtah rozhodnutí pouze v Úředním věstníku Evropské unie. Situace, která by mohla být sporná je, by nastala, pokud by banka měla jednotnou licenci, avšak i přesto by se angažovala nebo vyvíjela svou činnost pouze ve svém domovském státě. V takovém scénáři by jako racionální řešení bylo, že by insolvenční správce nebyl povinen publikovat výtah v celostátních zahraničních denících, neboť není nezbytné okamžitě informovat zahraniční subjekty.¹¹³ Nicméně by insolvenční správce měl vždy, nejlépe ve spolupráci s věřitelským výborem, zvážit, zda by zveřejnění výtahu v zahraničních denících nemělo být považováno za vhodné, a to vzhledem ke konkrétním okolnostem dané situace.¹¹⁴

Insolvenční správce je také povinen podle insolvenčního zákona¹¹⁵ pravidelně poskytovat informace České národní bance, jako orgánu dohledu, o stavu insolvenčního řízení. Tyto informace musí poskytovat ve stejném rozsahu, ve kterém je poskytuje věřitelům nebo

---

¹¹⁰ NOVÁK, Daniel. Část vlivných věřitelů Sberbank se bouří proti insolvenční správce. In: seznamzpravy.cz [online]. 2022 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/ekonomika-firmy-cast-vlivnych-veritelu-sberbank-se-bouri-proti-insolvencni-spravkyni-214107>.

¹¹¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/24/ES ze dne 4. dubna 2001 o reorganizaci a likvidaci úvěrových institucí, 32001L0024.

¹¹² Ustanovení § 370 odst. 3 InsZ.

¹¹³ Srov. MELZER, Filip. In: *Metodologie nalézání práva. Úvod do právní argumentace*. 2. vydání Praha: C. H. Beck, 2011, s. 127.

¹¹⁴ RAHM, Jiří, VOJTEK, Radek. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. *Insolvenční zákon*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, § 370.

¹¹⁵ Ustanovení § 370 odst. 7 InsZ.

insolvenčnímu soudu. V případě, že by správce svou informační povinnost nesplnil, může se orgán bankovního dohledu obrátit na insolvenční soud se žádostí o udělení závazného pokynu podle § 11 odst. 2 InsZ.¹¹⁶

Postavení insolvenčního správce se zvláštním povolením tak celkově zvyšuje odbornost insolvenčního řízení. Z důvodu velkého počtu věřitelů a náročnosti insolvenčního řízení je vhodné mít specificky upravená práva a povinnosti insolvenčního správce, aby řízení probíhalo transparentně a s odbornou péčí. V současné době je počet takových správců nízký. Podle seznamu dostupného na insolvenčním rejstříku je jich pouze 32. Do budoucna by mohlo dojít k prodloužení stávající doby platnosti zvláštního povolení v § 6 odst. 6 ZInsSpr, alespoň na 10 let, a tím by mohla vzrůst motivace běžných insolvenčních správců k vykonání zkoušky a rozšíření zvláštní části seznamu insolvenčních správců. Současná právní úprava může vyvolávat pocit, že zákonodárce usiloval o zavedení *numera clausa* insolvenčních správců se zvláštním povolením. Opakování zkoušek každých 5 let může odradit velkou část osob, a tím tak uměle *numerus clausus* vytvořit. Snaha o takovou profesionalizaci insolvenčních správců však byla již dříve Ministerstvem spravedlnosti České republiky vyhodnocena jako odporující unijnímu právu.¹¹⁷ Omezování počtu insolvenčních správců, na které je nahlíženo jakožto na poskytovatele služeb, by bylo v přímém rozporu s principem otevřené ekonomiky. Přesto je úspěšné složení zkoušky velice těžké a stálá zkušební komise¹¹⁸ působí podle některých nedůvěryhodně.¹¹⁹ Zajímavostí je, že insolvenční správce se zvláštním povolením je v dnešní době skoro jediná profese, kde se průběžně přezkoušuje. Lékař neskládá atestaci opakovaně každých pět let, notář nebo soudce neobhajují znovu svůj úřad. Ani soudce Ústavního soudu nemusí být při jmenování znovu přezkoušen a taková funkce je rozhodně srovnatelná s výkonem insolvenčního správce se zvláštním povolením.¹²⁰ Z tohoto důvodu se domnívám, že by měla být platnost zvláštního povolení alespoň prodloužena.

---

¹¹⁶ RAHM, Jiří, VOJTEK, Radek. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. *Insolvenční zákon*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. § 370.

¹¹⁷ HOJDN, Lukáš. Přípravované legislativní změny institutu insolvenčního správce. In: epravo.cz [online]. 2013 [cit. 2024-03-03]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/pripravovane-legislativni-zmeny-institutu-insolvenčního-správce-89843.html>.

¹¹⁸ Jak zvláštní zkouška probíhá? In: insolvency.justice.cz [online]. [cit. 2024-03-03]. Dostupné z: <https://insolvency.justice.cz/zkousky-insolvenčních-správce/zvláštní-jak-zkouška-probíhá/>.

¹¹⁹ Např. ŽIŽLAVSKÝ, rozhovor pro Lidové noviny. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/ceska-pozice/tvrda-zkouška-o-zvláštní-povoleni-prislo-16-insolvenčních-správce.A180814_122708_pozice-tema_lube.

¹²⁰ KOLÁŘOVÁ, Kateřina. Tvrdá zkouška: O zvláštní povolení přišlo 16 insolvenčních správců. In: lidovky.cz [online]. 2018 [cit. 2024-03-03]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/ceska-pozice/tvrda-zkouška-o-zvláštní-povoleni-prislo-16-insolvenčních-správce.A180814_122708_pozice-tema_lube.

2.4. Průběh insolvenčního řízení banky

Dokud je banka nositelem bankovní licence je vyňata z působnosti insolvenčního zákona a není možné zahájit insolvenční řízení,¹²¹ ale jakmile Česká národní banka rozhodne o odebrání licence a licence zanikne, je možné již použít ustanovení insolvenčního zákona.¹²² Insolvenční řízení je zahájeno okamžikem podání insolvenčního návrhu k místně a věcně příslušnému soudu.¹²³ Zahájením insolvenčního řízení nastává dle § 109 InsZ několik účinků, mezi které řadíme možnost uplatnit pohledávky přihláškou a nikoliv žalobou, uspokojení ze zajištění lze uplatnit jen podle podmínek stanovených insolvenčním zákonem, exekuce nebo výkon rozhodnutí na majetek dlužníka nelze provést,¹²⁴ nelze uplatnit dohodou věřitele a dlužníka právo na výplatu srážek ze mzdy nebo jiných příjmů, s nimiž se při výkonu rozhodnutí nakládá jako se mzdou nebo platem.¹²⁵

2.4.1. Informační povinnost

Oproti běžnému průběhu procesu řešení úpadku, § 370 InsZ poskytuje vyšší úroveň standardu v informování orgánu dohledu a veřejnosti o průběhu celého insolvenčního řízení. Tento paragraf také klade větší důraz na informování veřejnosti o možných následcích rozhodnutí o úpadku a vyhlášení konkursu.¹²⁶ Minimálně jednou ročně je povinen insolvenční správce uveřejnit zprávu pro věřitele a veřejnost odsouhlasenou věřitelským výborem (např. v insolvenčním rejstříku).¹²⁷ Obsah zprávy není nikde zákonem předepsán vzhledem k tomu, že prováděcí předpis nebyl doposud vydán. Nicméně dle názorů Rahma a Vojtka by měla zpráva obsahovat shrnutí průběhu dosavadního insolvenčního řízení, stav majetkové podstaty a její zpeněžování, očekávanou míru uspokojení věřitelů a stav incidenčních sporů.¹²⁸ Speciální ustanovení o povinnosti zveřejnit zprávu pro věřitele je dalším projevem jejich vysoké ochrany v případě úpadku banky. U běžných insolvenčních řízení, neurčí-li soud jinak, postačuje, aby správce předkládal pravidelné zprávy o stavu řízení jednou za 3 měsíce podle § 36 odst. 2 InsZ (tato povinnost není specifickou úpravou u banky dotčena). Jelikož ve velkých insolvenčních řízení

---

¹²¹ Ustanovení § 6 odst. 2 písm. a) InsZ.

¹²² HOLEČEK, J. Postavení finančních institucí v novém insolvenčním zákoně v kontextu úpravy komunitárního práva. *Praktická právní příručka*. Praha: Linde, 2009, s. 187.

¹²³ Ustanovení § 97 odst. 1 InsZ.

¹²⁴ Moment zahájení insolvenčního řízení je překážkou provedení exekuce či soudního výkonu rozhodnutí, nikoliv však jeho nařízení nebo zahájení. § 109 odst. 2 InsZ ani nebrání krokům, které by směřovaly k zajištění majetku dlužníka (pro účely budoucího postižení majetku).

¹²⁵ KURKA, René a PAŘÍKOVÁ, Anežka. *Subjekty finančního trhu: vybrané aspekty likvidace a insolvence*. Právní praxe. V Praze: C.H. Beck, 2014, s. 138.

¹²⁶ Tamtéž, s. 154.

¹²⁷ Ustanovení § 371 InsZ.

¹²⁸ RAHM, Jiří, VOJTEK, Radek. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. *Insolvenční zákon*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, § 371.

bank často vystupují zahraniční věřitelé, je kladen důraz na koordinaci činností insolvenčního soudu a správce s orgány cizích států, kde má dlužník organizační složku.¹²⁹ Příkladem koordinace je zveřejnění podstatných částí rozhodnutí o úpadku.

2.4.2. Pohledávky vyplývající z účetnictví

Pohledávky lze v insolvenčním řízení rozdělit do několika kategorií lišících se od sebe způsobem uplatnění nebo pořadím ve kterém jsou uspokojovány. Můžeme je dělit na pohledávky za majetkovou podstatou¹³⁰ a pohledávky postavené na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou,¹³¹ dále dle způsobu uplatnění na pohledávky uplatňované přihláškou, pohledávky společníků nebo členů dlužníka¹³² a pohledávky, na něž se vztahuje fikce přihlášení. Zvláštností u insolvenčního řízení banky jsou právě pohledávky, na něž se vztahuje fikce přihlášení, označované jako pohledávky vyplývající z účetnictví. Podle § 373 odst. 1 InsZ se pohledávky věřitelů vyplývající z účetnictví považují za přihlášené okamžikem prohlášení konkursu a nemusí své pohledávky včetně příslušenství zvlášť přihlašovat. Příslušenství se vyčísluje ke dni prohlášení konkursu. Účinky prohlášení konkursu nastávají v souladu s § 245 odst. 1 InsZ okamžikem zveřejnění rozhodnutí o způsobu řešení úpadku konkursem v insolvenčním rejstříku. Od tohoto okamžiku se považují pohledávky z účetnictví za přihlášené. Insolvenční správce má podle § 373 odst. 2 InsZ povinnost v určitých lhůtách, obvykle do 60 dnů od prohlášení konkursu, informovat věřitele z pohledávek vyplývajících z účetnictví o prohlášení konkursu nad majetkem banky. Tímto oznámením jsou dotčení věřitelé informováni o svých pohledávkách a měly by jim být poskytnuty další podrobnosti, včetně informací o výši jejich pohledávek, možnostech vznesení námitky, termínech konání schůze věřitelů, způsobech dalšího informování a případně dalších důležitých opatřeních.¹³³ Zavedení této zvláštnosti zákonodárcem lze chápat jako opatření směřující ke snížení administrativní zátěže insolvenčního řízení banky. Tímto způsobem je možné předejít masovému podávání přihlášek pohledávek, čímž by byl celý proces neúměrně zkomplikován a zpomalen. Dalším důvodem této regulace může být snaha o ochranu spotřebitelů, kteří v insolvenčním řízení vystupují často jako laická veřejnost bez hlubších znalostí, což by

---

¹²⁹ KURKA, René a PAŘÍKOVÁ, Anežka. *Subjekty finančního trhu: vybrané aspekty likvidace a insolvence*. Právní praxe. V Praze: C.H. Beck, 2014, s. 154.

¹³⁰ Ustanovení § 168 InsZ.

¹³¹ Ustanovení § 169 InsZ.

¹³² V insolvenčním řízení nejsou podle § 172 odst. 4 InsZ uplatňovány pohledávky společníků dlužníka vyplývající z jejich účasti ve společnosti; společníci tyto pohledávky pouze oznamují insolvenčnímu správci, který pak zajišťuje jejich evidenci.

¹³³ RAHM, Jiří, VOJTEK, Radek. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. *Insolvenční zákon*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, § 373.

mohlo poškodit jejich práva, respektive znevýhodnit jejich pozici vzhledem k jejich omezené znalosti insolvenčního práva. Celkově lze tuto specifickou úpravu považovat za vhodné opatření, které slouží k efektivitě insolvenčního řízení a zároveň chrání zájmy účastníků tohoto procesu.

Pohledávky vyplývající z účetnictví, se považují za přihlášené okamžikem prohlášení konkursu. V praxi dochází k případům, že jsou tyto pohledávky velice často uplatňovány znovu pomocí přihlášky pohledávky.¹³⁴ Přihlášením již přihlášené pohledávky dochází k „duplicitě“ uplatnění pohledávky. Duplicitně uplatněné pohledávky jsou často problematické, jelikož se s nimi musí v rámci řízení insolvenční správce vypořádat. Rahm a Vojtek¹³⁵ se v této problematice domnívají, že pohledávka, která je zároveň uplatněna přihláškou a vyplývá z účetnictví, má být popřena na přezkumném jednání správcem z důvodu duplicitního uplatnění nároku. Problém ale nastává, pokud věřitel přihlašuje pohledávku, která je vyšší než ta vyplývající z účetnictví dlužníka, tedy pokud věřitel nesouhlasí s částkou, která mu byla oznámena insolvenčním správcem. I v tomto případě je názor autorů komentáře takový, že má dojít k popření pohledávky v převyšující části a po uplynutí lhůty dle § 373 odst. 6 InsZ předložit soudu k odmítnutí přihlášky pohledávky podle § 185 InsZ.¹³⁶ V právní doktríně zaznívají názory, že by takový výklad mohl vést až k absurdním závěrům, jelikož by o jedné pohledávce mohly být teoreticky vedeny dva totožné incidenční spory – jeden na základě popření pohledávky při přezkumném řízení a druhý na základě námitek podle § 373 odst. 6 InsZ.¹³⁷

Dosavadní právní praxe se v tomto ohledu přiklání k popírání přihlášených pohledávek, které jsou duplicitní, a to v celé výši, i pokud přihláška převyšuje pohledávku z účetnictví.¹³⁸ Takováto právní úprava v oblasti přihlašování duplicitních pohledávek při úpadku banky je nedostatečná a přináší komplikace do procesu insolvenčního řízení. Výklad ustanovení umožňující duplicitní přihlášení pohledávek není optimální, vytváří nejasnosti a dává prostor k extenzivním výkladům, které ne vždy vedou k ochraně práv věřitelů. Specifická úprava pro úpadek banky má chránit práva věřitelů, což se zákonodárcům v tomto případě nezdařilo. Právní úprava by měla obsahovat precizní rámec. Změna právní úpravy by měla spočívat v jasně formulovaných

---

¹³⁴ Např. v rámci insolvenčního řízení Sberbank CZ, a.s., v likvidaci docházelo k častému uplatňování duplicitních pohledávek. Pohledávky byly dle vyjádření věřitelů přihlašovány z důvodu právní jistoty a procesní opatrnosti. Jedná se například o přihlášky č. P221, P336 nebo P416 dostupné v insolvenčním rejstříku na https://isir.justice.cz/isir/ueu/evidence_upadcu_detail.do?id=E45E37BF17DBE631E05333F21FAC736E.

¹³⁵ RAHM, Jiří, VOJTEK, Radek. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. *Insolvenční zákon*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, § 373.

¹³⁶ Tamtéž.

¹³⁷ CIMBURKOVÁ, Barbora. *Úpadek finančních institucí*. Rigorózní práce, vedoucí Sedláček, Miroslav. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra občanského práva, 2024.

¹³⁸ Např. v insolvenčním řízení Sberbank CZ, a.s., v likvidaci insolvenční správkyně popřela duplicitně přihlášené pohledávky, které již vyplývaly z účetnictví. např. přezkumné listy na dokumentu v insolvenčním rejstříku č. B830. V kapitole Sberbank CZ je insolvenční řízení této banky blíže rozebráno.

ustanovení, která by nepřipouštěla přihlášení pohledávek již vyplývajících z účetnictví. Tím by došlo k zefektivnění a urychlení celého insolvenčního řízení, jelikož by se insolvenční správce nemusel vypořádávat s duplicitními pohledávkami. V případě, že by věřitel nesouhlasil s výši pohledávky, je dle platné právní úpravy oprávněn proti oznámení insolvenčního správce podat námitky podle § 373 odst. 4 InsZ. Problém by mohl nastat v momentě, kdy věřitelova pohledávka sice vyplývá z účetnictví, ale insolvenční správce nedoručil věřiteli oznámení. Tento problém je však možné řešit již v současné době bez nutnosti změny právní regulace skrz právní úpravu námitek obsaženou v dnešním insolvenčním zákoně. Tím, že se zveřejňuje výtah z rozhodnutí o konkursu v Úředním věstníku Evropské unie, má věřitel možnost se s rozhodnutím seznámit a ve lhůtě 3 měsíců od zveřejnění výtahu podat námitku podle § 373 odst. 4 InsZ., že mu nebylo doručeno žádné oznámení.¹³⁹

2.4.3. Přednostní uspokojování některých pohledávek

Směrnice BRRD přinesla v rámci čl. 108 zvláštní úpravu pořadí uspokojování některých pohledávek za bankami. Toto ustanovení bylo následně přejato do § 374 InsZ. Účelem tohoto ustanovení je přednostní uspokojení některých pohledávek nezajištěných věřitelů. Upřednostnění určitých pohledávek je spojeno s principem „*no creditor worse off*“, který zajišťuje aspoň takové uspokojení pohledávek, jako postupem dle insolvenčního zákona. Jedná se o nejen o projev snahy chránit fond pro řešení krize (v České republice je to Garanční systém finančního trhu, ten je podrobněji popsán v následující části diplomové práce).¹⁴⁰ Názor právní doktríny je k tomuto ustanovení zdrženlivý, jelikož je ustanovení na hranici ústavní konformity. Jedná se totiž o porušení rovných vlastnických práv a jejich ochrany ve smyslu čl. 11 Listiny základních práv a svobod.^{141, 142} Ustanovení také zasahuje do principu rovnosti věřitelů zvýhodněním určitých pohledávek před jinými. Hranice zvýhodnění některých věřitelů nejsou dosud žádným zákonem v ústavním pořádku jasně zakotveny. Nejvyšší soud vyjádřil myšlenku, že „*z principu stejného zacházení se známými věřiteli nevybočuje z ústavního hlediska ani úprava obsažená v §§ 373 a 374 IZ, ve kterých způsob jiného zacházení se známými věřiteli dlužníka vyplývá (v návaznosti na*

¹³⁹ Případně lze také řešit žalobou na určení podle § 373 odst. 6 InsZ a tím by vznikl incidenční spor.

¹⁴⁰ Vláda: Důvodová zpráva k zákonu č. 375/2015 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o ozdravných postupech a řešení krize na finančním trhu a v souvislosti s úpravou systému pojištění vkladů, č. 375/2015 Dz.

¹⁴¹ Usnesení č. 2/1993 Sb., předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, Listina základních práv a svobod (dále jen „LZPS“ nebo „Listina základních práv a svobod“).

¹⁴² VOJTEK, Radek. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. *Insolvenční zákon*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, § 374.

komunitární právo) z toho, o jakého dlužníka jde.“¹⁴³ Zásada rovnosti věřitelů je v insolvenčním řízení podle Kolmana¹⁴⁴ na jedné straně založena na myšlence spravedlnosti a na vytvoření tržně konformního řízení na straně druhé.¹⁴⁵

Úprava obsažená v § 374 odst. 1 písm. d) InsZ, jež je speciální vůči obecné,¹⁴⁶ obsahuje ochranu pohledávek Garančního systému finančního trhu z důvodu právního titulu uhrazení náhrady za pojištěné vklady. Zmíněné ustanovení insolvenčního zákona obsahuje dále zvýhodnění pohledávek konkrétních věřitelů na úkor jiných nezajištěných věřitelů, které chrání pohledávky z vkladů do výše náhrady dle §41e odst. 2 BankZ.¹⁴⁷ Po uspokojení všech těchto věřitelů se přistupuje k uspokojení pohledávek fyzických osob, malých a středních podniků¹⁴⁸ z té části vkladů, ve kterém přesahují limit pojištění stanovený v § 41e odst. 2 BankZ,¹⁴⁹ společně s pohledávkami těchto stejných osob, které by byly pojištěnými vklady podle § 41c BankZ.¹⁵⁰ Pojištění vkladů bude ještě dále rozebráno v následující části diplomové práce. Až teprve po uspokojení všech těchto pohledávek věřitelů přijde řada na ostatní zbylé věřitele. Nakonec nutno dodat, že ustanovení § 374b a § 374c InsZ zhoršuje postavení pohledávkám z nepreferovaných dluhových nástrojů a pohledávkám z odepisovatelných kapitálových nástrojů vůči ostatním nezajištěným věřitelům. Tato právní úprava nebyla zvolena zákonodárcem nejoptimálněji. Je zde vyjádřena snaha chránit pohledávky, které jsou pro stát a pro stabilitu finančního trhu důležité, jako je pohledávka Garančního systému finančního trhu. Domnívám se však, že by se mělo trvat na zásadě rovnosti věřitelů v rámci insolvenčního řízení a možnosti dát všem věřitelům stejné šance. Rovnost účastníků řízení vychází již z článku 96 odst. 1 Ústavy¹⁵¹ a také z článku 37 odst. 3 LZPS. Rozdíl u zajištěných pohledávek (vzhledem k existenci zajištění) vůči je opodstatněný. Neměly by ale být zvýhodňovány pohledávky instituce, která zajišťuje uspokojení určitých věřitelů, oproti ostatním nezajištěným věřitelům, kteří z nějakého důvodu na náhradu od Garančního systému finančního trhu nedosáhnou. Takové zvýhodňování považuji za jasný rozpor se základními ústavními principy.

---

¹⁴³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 9. 2008, sp. zn. 29 NSČR 4/2008.

¹⁴⁴ KOLMANN, Stephan. Redakce. Incidenční spory v českém právu. XII. Karlovarské právnické dny jsou ve znamení konkursní problematiky. Datum konání konference: 20.-22. června 2002. Právní rozhledy, 2002, č. 5, s. 254.

¹⁴⁵ ŠMEJKAL, Viktor. In: MORAVEC, Tomáš, KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. *Insolvenční zákon*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 1332.

¹⁴⁶ Např. ustanovení § 168 a § 169 InsZ. Tato úprava není zvláštním ustanovením úpadku finančních institucí v § 374 InsZ dotčena, jen rozšířena o případ uvedený v § 374a InsZ.

¹⁴⁷ Ustanovení § 374 odst. 1 písm. c) InsZ.

¹⁴⁸ Definice malých a středních podniků je obsažena v čl. 2 odst. 1 Doporučení Komise 2003/361/ES ze dne 6. května 2003.

¹⁴⁹ Ustanovení § 374 odst. 1 písm. a) InsZ.

¹⁵⁰ Ustanovení § 374 odst. 1 písm. b) InsZ.

¹⁵¹ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

2.4.4. Započtení pohledávek

Započtení vzájemných pohledávek lze provést *de facto* bez většího omezení až do rozhodnutí o úpadku (vyjma situace předběžného opatření podle § 82 odst. 2 písm. c) InsZ). V průběhu řízení po tomto rozhodnutí je pak potřeba splnit speciální podmínky stanovené v § 140 InsZ.¹⁵² Jedná se konkrétně o pohledávky způsobilé započtení už před rozhodnutím o způsobu řešení úpadku, a které uplatnil věřitel v insolvenčním řízení.¹⁵³ U úpadku banky jsou specifické odchylky ukotveny v § 369 odst. 2 písm. c) InsZ a v § 381 odst. 2 písm. c) InsZ. Tato ustanovení dopadají na situace, kdy se pohledávka banky řídí právním řádem jiného státu než toho, podle kterého je vedeno insolvenční řízení. V těchto situacích může věřitel jednostranně započíst pohledávku¹⁵⁴ vůči pohledávce banky, a to v případě, že právní řád rozhodný pro pohledávku započtení připouští. Jedná se o převzetí unijní úpravy vyplývající z článku 9 nařízení Evropského parlamentu a Rady¹⁵⁵ o insolvenčním řízení.¹⁵⁶ Právní úprava je v této části promyšlená, neboť chrání práva cizích věřitelů, kteří mají ztížený přístup k insolvenčnímu řízení ať už kvůli jazykové bariéře nebo kvůli tomu, že se nachází v lokalitě vzdálené od místa konání řízení, a tudíž nemohou uplatňovat svá práva stejným způsobem, jako věřitelé z České republiky. Princip započtení pohledávek v tomto kontextu poskytuje zvýšenou ochranu práv cizích věřitelů, zajišťující jim srovnatelný status s tím, jaký by měli podle svého národního práva. Tento princip vycházející z právní úpravy Evropské unie je v souladu s unijním principem volného pohybu kapitálu¹⁵⁷ a ochrany práv účastníků vnitřního trhu. Vzhledem k dynamice dnešní globální ekonomiky a komplexnosti mezinárodních obchodních vztahů představuje tato právní úprava krok správným směrem.

---

¹⁵² Tím nejsou dotčeny obecné podmínky započtení dle § 1982 an. OZ.

¹⁵³ HORÁK, Milan. Započtení pohledávek v insolvenčním řízení. In: epravo.cz [online]. 23. 9. 2021 [cit. 2024-02-22]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/zapocteni-pohledavek-v-insolvencnim-rizeni-113573.html>.

¹⁵⁴ Při splnění obecných podmínek započtení podle § 1982 OZ jako je způsobilost pohledávky k započtení, vzájemnost pohledávky, plnění stejného druhu, právo požadovat uspokojení pohledávky vzniklo a právo plnit dluh vzniklo.

¹⁵⁵ Ustanovení článku 9 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2015/848 ze dne 20. května 2015 o insolvenčním řízení.

¹⁵⁶ RAHM, Jiří, VOJTEK, Radek. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. *Insolvenční zákon*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, § 369.

¹⁵⁷ Článek 63 až 66 Smlouvy o fungování Evropské unie.

2.4.5. Hypoteční podstata

Specifikum insolvenčního řízení banky, kterým se odlišuje i od dalších finančních institucí je vedení zvláštní hypoteční podstaty, která má za úkol krýt hypoteční zástavní listy.¹⁵⁸ Hypoteční podstata byla upravena insolvenčním zákonem pod názvem „hypoteční podstata“ až do roku 2019. Nově je definována v § 375 InsZ pod názvem „Kryté dluhopisy a hypoteční úvěry“. Tato podstata představuje majetek, který má za úkol krýt hypoteční zástavní listy pro případ zahájení insolvenčního řízení emitenta krytých dluhopisů, tedy v našem případě banky. Právní úprava vyplývá i ze zákona o dluhopisech¹⁵⁹, kde se krytým dluhopisem rozumí dluhopis nebo obdobný cenný papír vydaný na základě práva cizího státu, který představuje právo na splacení dluhu, přičemž emitentem takového dluhopisu je banka a musí splňovat zákonné požadavky.¹⁶⁰ Jedním z druhů krytého dluhopisu je podle § 28 odst. 2 ZD hypoteční zástavní list, jehož „*souhrnná hodnota všech krycích aktiv v krycím portfoliu musí být rovna alespoň 85 % souhrnné hodnoty všech dluhů, k jejichž krytí toto krycí portfolio slouží*“.¹⁶¹ Ke krytí se používají krycí aktiva představující pohledávky z hypotečních úvěrů.¹⁶² Pod krycími aktivy se rozumí věci uvedené v § 31 odst. 1 a 2 ZD a zároveň zapsané v rejstříku krycích aktiv.¹⁶³ Krycí aktiva sloužící ke krytí dluhů, která tvoří evidenčně oddělenou část majetku, představují krycí portfolio.¹⁶⁴

Při úpadku emitenta krytých dluhopisů nespádají krycí aktiva nebo jiné hodnoty, které jsou součástí krycího portfolia, do majetkové podstaty dlužníka. V momentě, kdy dojde ke změně a majetková hodnota přestane být součástí krycího portfolia, se stává automaticky součástí dlužníkovi majetkové podstaty. Změna může nastat buď dobrovolně, pokud nucený správce krytých bloků¹⁶⁵ vymaže přebytečné přezajištění se souhlasem vlastníků krytých dluhopisů, nebo povinně, pokud neexistují dluhy, které byly zajištěny určitým krycím portfoliem.¹⁶⁶ Na majetek v krycím portfoliu se nepoužijí ustanovení insolvenčního zákona o majetkové podstatě a jejím zpeněžení, jako například § 250 InsZ prohlášení nesplacené pohledávky prohlášením konkursu za splatné. U banky, jakožto emitenta krytých dluhopisů, se prohlášením konkursu nepovažují pohledávky z krytých dluhopisů a souvisejících hodnot za splatné. Česká národní banka je povinna

---

¹⁵⁸ KURKA, René a PAŘÍKOVÁ, Anežka. *Subjekty finančního trhu: vybrané aspekty likvidace a insolvence*. Právní praxe. V Praze: C.H. Beck, 2014, s. 142.

¹⁵⁹ Zákon č. 190/2004, o dluhopisech, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZD“ nebo „zákon o dluhopisech“).

¹⁶⁰ Ustanovení § 28 odst. 1 ZD.

¹⁶¹ Ustanovení § 28a odst. 2 ZD.

¹⁶² URBANOVÁ, Irena. *Úpadek finančních institucí*. Diplomová práce, vedoucí Pohl, Tomáš. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra občanského práva, 2024, s. 24.

¹⁶³ Ustanovení § 30a ZD.

¹⁶⁴ Ustanovení § 30c ZD.

¹⁶⁵ Pod pojmem krytý blok rozumíme krycí portfolio společně s dluhy vázajícími se na konkrétní krycí portfolio emitenta.

¹⁶⁶ KOZÁK, Jan, a kol. *Insolvenční zákon: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO182_2006CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

jmenovat nuceného správce bez zbytečného odkladu pro všechny kryté bloky emitenta krytých dluhopisů, pokud je tento emitent v úpadku a bylo zahájeno insolvenční řízení, a rovněž již při vstupu emitenta do likvidace nebo při odnětí jeho bankovní licence.¹⁶⁷ Takovým správcem může být podle § 32a odst. 2 ZD jen banka a musí jít o osobu jinou, než je insolvenční správce, a to z důvodu potencionálního střetu zájmů.¹⁶⁸

Nucený správce po zahájení řízení musí vyčíslit pohledávky vlastníků krytých dluhopisů v rozsahu, v jaké nejsou pokryty krycím portfoliem. Vyčíslení se pak zasílá insolvenčnímu soudu ve lhůtě na přihlášení pohledávek. Institut hypoteční podstaty představuje významný právní koncept objevující se při úpadku banky. Vyjmutí krytých bloků z působnosti insolvenčního zákona považují za správné řešení, které reflektuje specifika a složitost situace při úpadku banky a zabývá se velkou pluralitou věřitelů. Tím, že se tato část majetku, nazývaná hypoteční podstata, stává evidenčně oddělenou a není zahrnuta do běžné majetkové podstaty dlužníka, dochází ke zvýšené ochraně věřitelů. Zavedení instituty ukončilo dobu nejistoty, zda spadají krycí bloky a další majetkové hodnoty sloužící k zajištění dluhů z krytých dluhopisů do majetkové podstaty nebo nikoliv.¹⁶⁹ Tato opatření přinášejí jasné rozdělení a zajišťují, že kryté bloky jsou spravovány specializovaným správcem, což minimalizuje rizika střetu zájmů. Nadto, vyloučení krytých bloků z působnosti insolvenčního zákona umožňuje rychlejší a efektivnější řešení situace a minimalizuje dopady na finanční stabilitu a důvěru v trh. To, že je nucený správce institucionálně oddělen od insolvenčního správce, je zajištěno i ustanovením § 375 odst. 5 InsZ, podle kterého nejen že není insolvenční správce oprávněn zasahovat do správy krytých bloků, ale musí také poskytovat nucenému správci součinnost k plnění jeho úkolů.

---

¹⁶⁷ Ustanovení § 32a odst. 1 ZD.

¹⁶⁸ GRUNDMANOVÁ, Lenka. Kryté dluhopisy po novele zákona o dluhopisech. In: epravo.cz [online]. 4. 12. 2019. [cit. 2024-02-25]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/kryte-dluhopisy-po-novele-zakona-o-dluhopisech-110317.html>.

¹⁶⁹ ŠMEJKAL, Viktor. In: MORAVEC, Tomáš, KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. *Insolvenční zákon*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 1335.

3. Garanční systém finančního trhu

Dalším významným rysem insolvenčního řízení bank je skutečnost, že spotřebitelé mají dennodenní styk s bankou. V důsledku toho se v případě úpadku banky stává velká část spotřebitelů věřiteli této banky, a to na rozdíl od případů insolvenčního řízení běžné obchodní korporace. Z důvodu ochrany spotřebitele, tedy velké většiny věřitelů, a ochrany důvěry ve finanční trh a jeho stability, byl zaveden institut Garančního systému finančního trhu (dále jen „Garanční systém“).

Garanční systém byl zaveden do našeho právního řádu zákonem o ozdravných postupech roku 2016.¹⁷⁰ Jedná se o implementaci směrnice BRRD. Garanční systém obsahuje dva základní pilíře. První pilíř je Fond pojištění vkladů, který zde fungoval ještě před vznikem Garančního systému. Druhým pilířem se pak stal Fond pro řešení krize.

Fond pojištění vkladů akumuluje finanční prostředky s účelem vyplácet náhradu pohledávek z vkladů klientům banky zúčastněné na pojištění vkladů v případě úpadku této finanční instituce nebo pokud ji Česká národní banka prohlásí za neschopnou plnit své závazky vůči oprávněným osobám dle platných právních a smluvních podmínek. Prostředky se do Fondu pojištění vkladů shromažďují formou pravidelných ročních příspěvků od bank, přičemž účast na systému pojištění vkladů je pro bankovní subjekty a další subjekty finančního trhu povinná.

Na rozdíl od prvního pilíře, který se využívá až v momentě úpadku banky, má druhý pilíř spíše preventivní charakter. Fond pro řešení krize zavádí takové nástroje a postupy, aby se odvrátil hrozící úpadek a ke krizové situaci nedošlo. Zde je účast na placení příspěvků pro banky vykonávající činnost v České republice také povinná.¹⁷¹

Fond pojištění vkladů ani Fond pro řešení krize nejsou dle zákona považovány za osoby s právní osobností. Práva a povinnosti, které zákon oběma fondům přiznává nebo ukládá, jsou právy a povinnostmi Garančního systému.¹⁷²

---

¹⁷⁰ O GARANČNÍM SYSTÉMU. In: garancnisystem.cz [online]. [cit. 2024-02-26]. Dostupné z: <https://www.garancnisystem.cz/o-garancnim-systemu>.

¹⁷¹ Tamtéž.

¹⁷² Ustanovení § 198 odst. 4 ZOPRK.

3.1. Fond pojištění vkladů

Na základě směrnice z Evropské unie¹⁷³ byl do českého právního prostředí zaveden nový institut systému povinného pojištění vkladů, který zaručuje pojištění vkladů každého vkladatele do výše 20 000 EUR.¹⁷⁴ V návaznosti na finanční krizi roku 2008 byla přijata pozměňovací směrnice o systémech pojištění vkladů,¹⁷⁵ která ve finálním důsledku vedla k tomu, že výše pojištění souhrnu vkladů byla navýšena na 100 000 EUR. Dnešní zákonná úprava obsažená v ustanoveních § 41a až § 41s BankZ byla přejata také z evropské unijní úpravy.¹⁷⁶

V České republice tuto úlohu pojišťování vkladů vykonává v rámci prvního pilíře Garančního systému Fond pojištění vkladů, do kterého musí všechny banky povinně přispívat. Systém pojištění vkladů si klade za cíl zabezpečit nejen ochranu vkladů jednotlivých vkladatelů, ale také zajistit celkovou stabilitu finančního trhu.¹⁷⁷ Roční výše příspěvků je určena Českou národní bankou dle pokynů orgánů Evropské unie pro bankovníctví, přičemž se zohledňuje celkový objem krytých pohledávek z vkladů a míru rizika, které dotčený subjekt podstupuje.¹⁷⁸ Fond pojištění vkladů se zaktivuje ve chvíli, kdy na finančním trhu nastane situace, že některá banka či jiná finanční instituce nebude schopná dostát svým závazkům nebo bude rozhodnuto o úpadku takového subjektu. V této situaci dojde k vyplacení Garančním systémem náhrady všem osobám v celé výši jejich vkladů, nejvýše však do výše odpovídající 100 000 EUR.¹⁷⁹ V určitých případech definovaných v § 41e odst. 3 BankZ je možná i zvýšená náhrada, tedy částka vyšší než 100 000 EUR.

Česká národní banka do 5 pracovních dnů ode dne, kdy se dozví, že banka nevyplácí splatné vklady, vydá písemné oznámení této skutečnosti. Fond pojištění vkladů pak již neschopnost banky vyplácet vklady dále neprověřuje, tato kompetence náleží jen České národní bance.¹⁸⁰ Oznámení se doručuje Garančnímu systému.¹⁸¹ Oznámení není vyžadováno dle § 41d odst. 1 písm. b) BankZ v případě soudního rozhodnutí o úpadku. Banka je pak povinna do 3

---

¹⁷³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/19/ES ze dne 30. května 1994 o systémech pojištění vkladů, 31994L0019.

¹⁷⁴ KURKA, René a PAŘÍKOVÁ, Anežka. *Subjekty finančního trhu: vybrané aspekty likvidace a insolvence*. Právní praxe. V Praze: C.H. Beck, 2014, s. 109.

¹⁷⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/14/ES ze dne 11. března 2009, kterou se mění směrnice 94/19/ES o systémech pojištění vkladů, pokud jde o výši pojištění a lhůtu k výplatě (Text s významem pro EHP), 32009L0014.

¹⁷⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/49/EU ze dne 16. dubna 2014 o systémech pojištění vkladů (přepřpracované znění). (Text s významem pro EHP), 32014L0049.

¹⁷⁷ KURKA, René a PAŘÍKOVÁ, Anežka. *Subjekty finančního trhu: vybrané aspekty likvidace a insolvence*. Právní praxe. V Praze: C.H. Beck, 2014, s. 109.

¹⁷⁸ Ustanovení § 41ca odst. 2 BankZ.

¹⁷⁹ Ustanovení §41e odst. 2 BankZ.

¹⁸⁰ KURKA, René a PAŘÍKOVÁ, Anežka. *Subjekty finančního trhu: vybrané aspekty likvidace a insolvence*. Právní praxe. V Praze: C.H. Beck, 2014, s. 111.

¹⁸¹ Ustanovení § 41d odst. 1 písm. a) BankZ.

pracovních dnů od oznámení nebo soudního rozhodnutí Garančnímu systému poskytnou údaje o klientech a informace o vkladech.¹⁸² Ten má pak 6 pracovních dnů na stanovení dne zahájení, místa a způsobu vyplacení náhrad. Následně o těchto skutečnostech vyrozumí Ministerstvo financí a Českou národní banku.¹⁸³ O náhradu není třeba žádat a informace o způsobu náhrady získává oprávněná osoba například pomocí webových stránek Garančního systému, banky v úpadku nebo prostřednictvím veřejného tisku. Samotná výplata pak probíhá za pomoci jiné banky s obdobným dosahem, jako měla banka, u níž byl zjištěn úpadek, a to takovým způsobem, aby nedocházelo k poškozování práv věřitelů. Oprávněné osoby mají na výběr, zda chtějí výplatu náhrady v hotovostní nebo bezhotovostní formě. V částce, kterou Garanční systém vyplatil původnímu věřiteli banky, se pohledávka původního věřitele snižuje nebo případně i zaniká. Vznikne tím nová pohledávka Garančního systému, která je uspokojována v insolvenčním řízení banky.¹⁸⁴ Pohledávka Garančního systému je hrazena přednostně před ostatními pohledávkami nezajištěných věřitelů, jak již bylo popsáno dříve v této diplomové práci.

Naposledy byl Fond pojištění vkladů využit v souvislosti s insolvenčním řízením Sberbank CZ, a.s. v likvidaci, kdy v roce 2022 došlo k vyplacení náhrad vkladů klientům této banky. Celkem bylo vyplaceno přibližně 26 miliard Kč klientům, kterých bylo více jak 120 tisíc.¹⁸⁵ O insolvenčním řízení této banky je více rozepsáno v poslední části diplomové práce.

Fond pojištění vkladů je velmi vhodný institut v rámci úpadku banky, jelikož zajišťuje náhradu věřitelům banky. Náhrada je oprávněným subjektům poskytována skoro okamžitě místo toho, aby byli nuceni čekat na často dlouhý průběh insolvenčního řízení. Důležitá je zde jistota vyplacení náhrady, jelikož, i když Fond pojištění vkladů není schopen obstarat si peněžní prostředky, může mu být poskytnuta na žádost dotace ze státního rozpočtu.¹⁸⁶ Zde nutno uvést, že prostředky fondu sestávají z příspěvků všech pojištěných institucí (včetně bank) a lze jej v případě potřeby doplnit o chybějící zdroje též mimořádnými příspěvky, půjčkou na finančním trhu nebo úvěrem od obdobných evropských institucí či přímo ze státního rozpočtu. Dalšími zdroji jsou přijatá plnění z konkurzních, likvidačních a insolvenčních řízení se zkrachovalými bankami, kde Garanční systém vystupoval v postavení věřitele.¹⁸⁷ Otázka, která ale v praxi často zaznívá, je, zda po uspokojení pohledávky Garančního systému za bankou, který je nejčastěji největším věřitelem

---

¹⁸² Ustanovení § 41d odst. 4 BankZ.

¹⁸³ Ustanovení § 41d odst. 6 BankZ.

¹⁸⁴ URBANOVÁ, Irena. *Úpadek finančních institucí*. Diplomová práce, vedoucí Pohl, Tomáš. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra občanského práva, 2024, s. 28.

¹⁸⁵ O GARANČNÍM SYSTÉMU. In: garancnisystem.cz [online]. [cit. 2024-02-26]. Dostupné z: <https://www.garancnisystem.cz/o-garancnim-systemu>.

¹⁸⁶ Ustanovení § 41i odst. 1 BankZ.

¹⁸⁷ Ustanovení § 41i a § 41j BankZ.

banky, zůstanou nějaké finanční prostředky na uspokojení ostatních věřitelů. Z tohoto důvodu je výhodné pro nadlimitní vkladatele, kteří převyšují limit náhrady Fondem pojištění vkladů, aby své vklady diverzifikovali mezi více bank a dalších úvěrových institucí.¹⁸⁸ Je velká pravděpodobnost, že pro věřitele uspokojované až po Garančním systému, nebude situace úplně šťastná. Nejenže insolvenční řízení trvá dlouhou dobu, ale míra uspokojení těchto věřitelů nemusí být tak vysoká. Z této perspektivy považuji za vhodné, že Fond pojištění vkladů se používá k ochraně důvěry věřitelů, zejména obyčejných spotřebitelů. Nicméně jsem přesvědčen, že není správné upřednostňovat pohledávky Garančního systému, jak jsem již popisoval dříve v diplomové práci u přednostně uspokojovaných pohledávek.

3.2. Fond pro řešení krize

Zákon o ozdravných postupech zavedl institut Fondu pro řešení krize, jakožto jednoho z fondů spravovaných Garančním systémem.¹⁸⁹ Ten si klade za cíl předejít krizovým situacím, kdy některá banka nebude schopna plnit své závazky vůči oprávněným osobám ze zákona nebo smluv. Fond využívá své finanční prostředky k řešení krize konkrétní banky tak, aby nemusela banka ukončit svou činnost.¹⁹⁰ Fond pro řešení krize se skládá z dvou „podfondů“ a to z příspěvkového fondu, tvořeného především příspěvků finančních institucí, a z provozního fondu, který je tvořen výnosy z investování prostředků a z ukončených likvidačních či insolvenčních řízení.¹⁹¹ Strukturování fondu do podfondů přináší přehlednost, neboť jednoznačně identifikuje, do kterého konkrétního podfondu směřuje určitý majetek a jakým způsobem je následně využíván k danému účelu. Konkrétní účel je specifikován v statutu Fondu pro řešení krize.¹⁹² Zatímco příspěvkový fond se využívá k financování krize podle zákona o ozdravných postupech,¹⁹³ tak provozní fond financuje výdaje vzniklé v souvislosti se správou fondu.¹⁹⁴ Podle § 212 odst. 2 ZOPRK lze prostředky v provozním fondu převést do příspěvkového fondu. Naopak však taková možnost není. Toto ustanovení zákona o ozdravných postupech zdůrazňuje roli příspěvkového fondu, který

---

¹⁸⁸ KURKA, René. Pojištění vkladů u úvěrových institucí. In: *advokatnidenik.cz* [online]. 2020 [cit. 2024-02-26]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2020/10/23/pojisteni-vkladu-u-uverovych-instituci/>.

¹⁸⁹ Ustanovení § 209 ZOPRK.

¹⁹⁰ Legislativa. In: *garancnisystem.cz* [online]. [cit. 2024-02-10]. Dostupné z: <https://www.garancnisystem.cz/o-reseni-krize>.

¹⁹¹ O FONDU PRO ŘEŠENÍ KRIZE. In: *garancnisystem.cz* [online]. [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.garancnisystem.cz/o-reseni-krize>.

¹⁹² Statut Fondu pro řešení krize. Garanční systém finančního trhu. Dostupné z: <https://www.garancnisystem.cz/ke-stazeni/statuty/statut%20F%C5%98K.pdf> (dále jen „Statut Fondu pro řešení krize“).

¹⁹³ Ustanovení článku 7 odst. 7.1 Statutu Fondu pro řešení krize.

¹⁹⁴ Ustanovení článku 8 odst. 8.1 Statutu Fondu pro řešení krize.

je pro stabilitu finančního trhu nesmírně důležitý, načež pamatoval i zákonodárce při vytváření tohoto ustanovení.

Česká národní banka rozhoduje o použití Fondu pro řešení krize jakož orgán příslušný pro řešení krize. Svůj postup konzultuje s Garančním systémem.¹⁹⁵ K rozhodnutí o využití Fondu pro řešení krize může dojít pouze v případě, že finanční instituce je v selhání nebo lze rozumně předpokládat její selhání, neexistují jiná účinná opatření, která by v krátkém čase odvrátila selhání instituce, a v neposlední řadě řešení krize je v zájmu veřejnosti.

Po rozhodnutí o použití prostředků Fondu pro řešení krize s nimi nakládá podle § 212 odst. 6 ZOPRK Garanční systém, který svůj postup musí konzultovat s Českou národní bankou. Majetek může být použit jen za účelem vymezeným v zákoně, například k poskytnutí jistoty za majetek a dluhy povinné osoby, vůči které bylo nebo je uplatněno opatření k řešení krize¹⁹⁶ nebo ke koupi majetku takové povinné osoby.¹⁹⁷

Při formování institutu Fondu pro řešení krize projevil zákonodárce úsilí o zachování stability celého finančního trhu. Využitím tohoto fondu lze efektivně eliminovat nebo alespoň minimalizovat náklady a škody, které by mohly vzniknout v případě úpadku bank a dalších finančních institucí. Tímto způsobem chtějí předejít nekontrolovanému šíření finanční krize a chránit tak ekonomiku a důvěru veřejnosti ve finanční systém.¹⁹⁸

---

¹⁹⁵ Ustanovení § 212 odst. 4 ZOPRK.

¹⁹⁶ Ustanovení § 212 odst. 1 písm. a) ZOPRK.

¹⁹⁷ Ustanovení § 212 odst. 1 písm. c) ZOPRK.

¹⁹⁸ URBANOVÁ, Irena. *Úpadek finančních institucí*. Diplomová práce, vedoucí Pohl, Tomáš. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra občanského práva, 2024. s. 29.

4. Příklady insolvenčních řízení bank

Za dobu existence České republiky se na bankovním trhu vystřídal velká řada subjektů. Mezi lety 1994 a 2003 zkrachovalo více než třicet bankovních subjektů. Nejznámější bankou, která zde zkrachovala je bezpochyby Investiční a Poštovní banka, která se zapsala do dějin naší republiky tím, že se jednalo o do té doby největší bankrot v historii České republiky.¹⁹⁹ Mezi další významné banky, které ukončily svou činnost krachem se řadí Banka Bohemia nebo Ostravská záložna.²⁰⁰

Banky, jimiž se budu v následujících kapitolách zabývat, se dostaly do problémů již za účinnosti dnešního insolvenčního zákona a jsou to ty největší insolvenční řízení bank sledované veřejností za posledních 10 let. Pozoruhodné je, že obě tyto banky jsou napojené na Ruskou federaci. Lze z toho tedy dovozovat, že insolvenční řízení těchto bank úzce souvisí s politickou a ekonomickou situací ve světě.

4.1. ERB bank

První z příkladů insolvenčních řízení bank, které se v českém prostředí odehrály, je bezpochyby ERB bank, a.s. v likvidaci (dále jen „ERB bank“).²⁰¹ Jednalo se o specifickou ruskou banku, která v České republice poskytovala vybraným podnikatelům ruského původu velice výhodné úvěry, které neměly v českých poměrech obdoby. Za půjčky finančních prostředků nevyžadovala žádné ručení, ani neprověřovala výše příjmů.²⁰² V rámci bankovního dohledu již v roce 2014 došlo ke zjištění několika nesrovnalostí, které následně vedly k zahájení správního řízení a k uložení nápravných opatření.²⁰³ Po další kontrole, zda banka splnila povinnosti uložené nápravným opatřením, v roce 2015 a 2016 bylo rozhodnuto o uložení předběžného opatření, díky kterému nemohla ERB bank přijímat vklady, poskytovat úvěry a nabývat aktiva s nenulovou rizikovou vahou.²⁰⁴ Česká národní banka nakonec odejmula dne 16. 8. 2016 licenci z důvodu, že nedisponovala řídicím a kontrolním systémem²⁰⁵ splňujícím požadavky stanovené v § 8b BankZ a dalších předpisech.²⁰⁶ Oznámením o neschopnosti ERB bank plnit smluvní a zákonné podmínky

---

¹⁹⁹ V jedné pobočce této banky dokonce došlo k zásahu ozbrojených policistů.

²⁰⁰ BEČIČKA, Roman. Jak se změnily bankovní služby v čase: co zůstalo a co už je minulost In: idnes.cz [online]. 2020 [cit. 2024-02-12]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/finance/banky-a-sporeni/banky-bankovni-sluzby-vkladni-knizky-pujcky-sporeni-promena-nove-produkty.A200225_105502_sporeni_sov.

²⁰¹ Insolvenční řízení vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. KSBR 33 INS 19795 / 2017.

²⁰² Okolnosti pádu ruské ERB banky: vlídnost pro byznysmeny z okolí Gazpromu. In: irozhlas.cz [online]. 2017 [cit. 2024-02-11]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/ekonomika/rusko-cesko-banka-gazprom-erb_1711240655_rez.

²⁰³ Správní řízení vedené Českou národní bankou, č.j. 2016/96256/570.

²⁰⁴ Rozhodnutí České národní banky ze dne 16. 8. 2016, sp. zn. Sp/2016/40/573, č.j. 2016/96256/570.

²⁰⁵ Rozhodnutí České národní banky ze dne 16. 8. 2016, sp. zn. Sp/2016/40/573, č.j. 2016/96256/570.

²⁰⁶ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 1. 2019, č. j. 7 Afs 288/2018-71.

svých závazků ve prospěch oprávněných osob vedlo k aktivaci Garančního systému finančního trhu.²⁰⁷

Jelikož je insolvenční řízení banky závislé na předchozím odebrání bankovní licence, uvedu jeden velice důležitý judikát, který díky úpadku ERB bank vznikl. Proti odebrání bankovní licence se ERB bank bránila soudní cestou, kdy nejdříve Městský soud v Praze rozhodl, že rozhodnutí o předběžném opatření bylo správním rozhodnutím podléhajícím soudnímu přezkumu. Městský soud v Praze také zmínil, že „*Prvotním účelem rozhodnutí o odnětí bankovní licence (§ 34 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách)* je ochrana veřejného zájmu na tom, aby na bankovním trhu nepůsobily subjekty, které pro to nesplňují právními předpisy vymezené požadavky; jedná se o ochranné opatření, vedle něhož lze též uložit trest ve formě pokuty.“²⁰⁸ Rozhodnutí bylo následně přezkoumáno Nejvyšším správním soudem, který judikoval, že „*rozhodnutí o odnětí bankovní licence na základě správního uvážení podle § 34 odst. 2 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, není rozhodnutím ve věci správního trestání.*“²⁰⁹ Jakkoliv odnětí bankovní licence poškozuje banku, není primárním účelem banku potrestat za prokázané provinění, ale odnětí chrání veřejný zájem před působením subjektů nesplňující zákonné požadavky pro výkon bankovní činnosti.²¹⁰

Insolvenční řízení ERB bank není dosud pravomocně skončené. Poslední zpráva insolvenční správkyňe o stavu řízení je z konce roku 2023, kde byly popsány probíhající spory, mimo jiné i spor probíhající v Ruské federaci.²¹¹ Nejen z tohoto dokumentu je zřejmé, že insolvenční řízení se potáhne ještě velice dlouho. Podle dosavadních částečných rozvrhových usnesení byl uspokojen částečně jen věřitel č. 20, kterým je Garanční systém, jakožto přednostně uspokojovaný věřitel podle ustanovení § 374 odst. 1 písm. d) InsZ. Garanční systém dosud vyplatil přibližně 3,5 miliardy Kč, zatímco v rámci rozvrhových usnesení byla uspokojena pouze částka nižší než jedna miliarda Kč. Podle insolvenční správkyňe je však pravděpodobné, že zhruba dvě miliardy korun již nebudou Garančnímu systému navráceny.²¹² Bez spolupráce Ruské federace, od které nelze v důsledku války na Ukrajině pomoc očekávat, může být ukončení velice problematické. Spousta úkonů je potřeba provést na území Ruské federace, což v současné době

---

²⁰⁷ ČNB oznamuje, že ERB bank není schopna dostát svým závazkům. In [cnb.cz](https://www.cnb.cz/cs/cnb-news/tiskove-zpravy/CNB-oznamuje-ze-ERB-bank-neni-schopna-dostat-svym-zavazkum) [online]. [cit. 2024-02-12]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/cnb-news/tiskove-zpravy/CNB-oznamuje-ze-ERB-bank-neni-schopna-dostat-svym-zavazkum>.

²⁰⁸ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 29. 6. 2018, č. j. 10 A 190/2016-129.

²⁰⁹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 1. 2019, č. j. 7 Afs 288/2018-71.

²¹⁰ Tamtéž.

²¹¹ LUŽOVÁ, Jiřina. Zpráva insolvenčního správce o jeho činnosti. [online]. 18. 12. 2023 [cit. 2024-02-28]. Dokument B-188. Dostupné z: <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?id=56803068>.

²¹² MIKEL, Jakub. Chystá se prodej pohledávek za půl miliardy z padlé ERB banky. Zázračný výnos nečekám, říká správkyňe. In: [irozhlas.cz](https://www.irozhlas.cz) [online]. 2023 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/popov-erb-luzova-rusko-banka-insolvence-pohledavky-gomanold_2302200500_vik.

není jisté, zda budou úkony místními orgány provedeny.²¹³ Změna české právní úpravy úpadku banky by pravděpodobně neměla zásadní vliv na situaci ERB bank, neboť se aktuální problémy soustředí na složité mezinárodní aspekty, které překračují hranice Evropské unie.

4.2. Sberbank CZ

Nejaktuálnějším případem současného dění je insolvenční řízení společnosti Sberbank CZ, a.s. v likvidaci (dále jen „Sberbank CZ“).²¹⁴ Sberbank CZ byla vlastněna od roku 2012 až do konce srpna 2023 společností Sberbank Europe AG, jejíž mateřskou společností byla Sberbank Rosii, tedy ruská Sberbank.²¹⁵ Z této vlastnické struktury lze dovodit, že Sberbank CZ byla nepřímo vlastněna a neoddělitelně spjata s ruskou Sberbank. Hlavním důvodem ukončení činnosti a následného úpadku Sberbank CZ byl velký odliv vkladů, který nastal po napadení Ukrajiny Ruskou federací a zahájením válečného konfliktu mezi zeměmi. Jde o poměrně unikátní situaci, protože Sberbank CZ neukončila svou činnost dobrovolně. Před odlivem vkladů se jednalo o zdravou a efektivně fungující bankovní instituci.²¹⁶ K podobnému konci došly i další společnosti napojené na skupinu Sberbank po celé Evropě. Sberbank Europe AG vstoupilo také do insolvence, zatímco chorvatská nebo slovinská společnost Sberbanky byly prodány místním bankám.²¹⁷

Sberbank CZ pozbyla bankovní licenci dne 30. 4. 2022 a 2. 5. 2022 byla zrušena a vstoupila do likvidace. Likvidátorkou byla jmenována správkyně se zvláštním oprávněním JUDr. Jiřina Lužová (stejně jako u ERB bank). Při posuzování finanční situace Sberbank CZ dospěla likvidátorka k názoru, že se banka nachází v úpadku podle § 3 odst. 1 InsZ, a proto podala insolvenční návrh jménem dlužníka, přičemž tato povinnost jí vyplývá z § 98 odst. 1 a 2 InsZ.²¹⁸ Nebyla zde využita možnost České národní banky podat insolvenční návrh, jak jí toto oprávnění vyplývá ze specifické úpravy pro řešení úpadku banky.

---

²¹³ Vyšetřování pádu ERB banky je ve slepé uličce, ruská prokuratura přestala spolupracovat. In: ct24.ceskatelevize.cz [online]. 2022 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/vysetrovani-padu-erb-banky-je-ve-slepe-ulicce-ruska-prokuratura-prestala-spolupracovat-15082>.

²¹⁴ Insolvenční řízení vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. MSPH 95 INS 12575 / 2022.

²¹⁵ JUSTICE.CZ. Veřejný rejstřík a sbírka listin: Sberbank CZ, a.s. v likvidaci [online]. Dostupné z <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=305385&typ=UPLNY>.

²¹⁶ ŠNAJBERG, Oxana. Sberbank CZ a proces její likvidace. In: epravo.cz [online]. [cit. 2024-02-11]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/sberbank-cz-a-proces-jeji-likvidace-114649.html>.

²¹⁷ AFP. European subsidiary of Russia's Sberbank to enter bankruptcy. In: france24.com [online]. 2022 [cit. 2024-02-20]. Dostupné z: <https://www.france24.com/en/live-news/20220301-european-subsiidiary-of-russia-s-sberbank-to-enter-bankruptcy>.

²¹⁸ LUŽOVÁ, Jiřina. Sdělení k insolvenčnímu řízení dlužníka Sberbank CZ, a.s. v likvidaci. In: sberbank.cz [online]. [cit. 2024-02-11]. Dostupné z: <https://www.sberbank.cz/novinky/sdeleni-k-insolvencnimu-rizeni-dluznika-sberbankcz-v-likvidaci>.

Městský soud v Praze v návaznosti na podání insolvenčního návrhu rozhodl usnesením o úpadku Sberbank CZ dne 26. 8. 2022 a na majetek byl prohlášen konkurs.²¹⁹ Podle ustanovení § 372 odst. 1 InsZ je prvním insolvenčním správcem ustanoven insolvenčním soudem likvidátor banky, pokud je také veden v seznamu insolvenčních správců se zvláštním povolením. Insolvenční správkyň tak byla jmenována JUDr. Jiřina Lužová.²²⁰

Věřitelem, který má největší pohledávku, je Garanční systém finančního trhu, který uspokojil jiné dlužníky v rámci pojištění vkladů do výše 100 000 EUR (ekvivalentní částka v české měně je 2 499 500,- Kč)²²¹. Věřitelé, kteří nesplňovali podmínky výplaty Garančním systémem finančního trhu (např. pohledávka převyšovala 100 000 EUR nebo pohledávky z neuhrazených faktur či jiných závazků), byly nuceni svou pohledávku uplatnit v insolvenčním řízení.

Z důvodu mezinárodní odpovědnosti Ruské federace za invazi na Ukrajinu byla ruská Sberbank, skutečně ovládající Sberbank CZ, přidána na sankční seznam blokových společností, se kterými mají americké osoby zakázáno jednat v obchodním či právním styku. Bankovní IT systém, na kterém jsou evidovány veškeré údaje o klientech, jejich závazcích a jejich účtech, je spravován primárně americkými společnostmi. Insolvenční správkyň z tohoto důvodu požádala o dočasnou výjimku ze sankcí a příslušný americký orgán výjimku udělil. Kvůli velkému množství klientů a pohledávek byla na žádost prodloužena výjimka znovu, aby se mohl stihnout prodej úvěrového portfolia.²²² Dne 16. 12. 2022 byla se souhlasem České národní banky podepsána smlouva o prodeji úvěrového portfolia s Českou spořitelnou. Portfolio v hodnotě 47,1 miliard korun bylo prodáno za 41 053 000 000,- Kč. Po úhradě kupní ceny byl zahájen postupný přesun klientů Sberbank CZ do České spořitelny.²²³

První výplata věřitelů byla naplánována na konec roku 2023 na základě částečného rozvrhového usnesení podle § 301 InsZ. Zajímavostí je, že insolvenční správkyň navrhla částečné rozvrhové usnesení v rozporu s § 374 InsZ s odkazem na základní zásady insolvenčního řízení. Na rozdíl od uspokojení některých věřitelů přednostně dle zmíněného ustanovení, přistoupila

---

²¹⁹ TREUTLEROVÁ, Hana. Soud rozhodl o úpadku Sberbank CZ. In: pravni prostor.cz [online]. [cit. 2024-02-11]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/aktuality/soud-rozhodl-o-upadku-sberbank-cz>.

²²⁰ Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 26. 8. 2022, č. j. MSPH 95 INS 12575/2022 – A-72.

²²¹ Garanční systém finančního trhu 2020. Vyplácení Sberbank CZ, a.s. - shrnutí nejdůležitějších informací pro klienty. In: garancnisystem.cz [online], 04.10.2023 [cit. 2024-02-20]. Dostupné na World Wide Web: <https://www.garancnisystem.cz/vyplaceni-shrnuti-SberbankCZ>.

²²² LUŽOVÁ, Jiřina. Výjimka z amerických sankcí vůči Sberbank CZ byla prodloužena do 30. června 2024. In: sberbank.cz [online]. 2024 [cit. 2024-02-21]. Dostupné z: <https://www.sberbank.cz/novinky/vyjimka-z-americkych-sankci-SBCZ-byla-prodlouzena-do-30062024>.

²²³ LUŽOVÁ, Jiřina. Sberbank CZ podepsala smlouvu o prodeji úvěrového portfolia s Českou spořitelnou. In: sberbank.cz [online]. 2022 [cit. 2024-02-21]. Dostupné z: <https://www.sberbank.cz/novinky/SberbankCZ-podepsala-smlouvu-o-prodeji-uveroveho-portfolia-s-CS>.

správkyně k poměrnému uspokojení všech věřitelů. Zdůvodňuje svůj postup zejména s cílem umožnit částečný rozvrh v co nejkratší době, když uspokojení umožňuje stav majetkové podstaty. Nebylo by nutné v tomto případě dokončit rozdělení věřitelů do různých skupin dle pořadí uspokojování (takový postup by dle textace návrhu částečného rozvrhového usnesení zabral přibližně jeden rok).²²⁴ Domnívám se, že takový postup je z hlediska urychlení řízení vhodný. Otevírá však prostor pro odvolání věřitelů. Tím, že má dojít dle částečného rozvrhu k uspokojení ve výši 95 %, znamená, že pohledávky věřitelů, kteří by měli být uspokojeni přednostně v souvislosti s § 374 InsZ, jsou kráceni na svých právech. Pokud by se uspokojovalo běžným způsobem v souladu s insolvenčním zákonem, byla by míra přednostních věřitelů nejspíše 100 %. Přesto jsem toho názoru, že insolvenční správkyň postupovala správným způsobem, neboť částečný rozvrh vede ke značnému urychlení celého procesu výplaty věřitelů.

Insolvenční soud nakonec vyhověl argumentaci insolvenční správkyň a usnesením částečný rozvrh povolil dne 10. 11. 2023.²²⁵ Proti usnesení se 29. 11. 2023 odvolal věřitel LitFin SPV 9 s.r.o. (dále jen „LitFin“). Odvolatel má za to, že rozvrhové usnesení je nezákonné a diskriminující, jelikož nerozděluje různé kategorie věřitelů podle § 374 InsZ. Argumentace se opírá o judikaturu Vrchního soudu v Praze, podle kterého „v zásadě nemůže být činěno žádného rozdílu v okruhu účastníků rozvrhového usnesení (§ 306, § 307 InsZ), jež se vydává po právní moci rozhodnutí o schválení konečné zprávy, a v okruhu účastníků usnesení o částečném rozvrhu (§ 301 InsZ), jež se vydává kdykoli to umožňuje stav dosud neukončeného zpeněžení majetkové podstaty. Při pravidelném běhu věcí by tak v usnesení o částečném rozvrhu měli být zásadně uvedeni všichni věřitelé, kteří by jinak byli zahrnuti v (konečném) rozvrhovém usnesení (§ 306 InsZ), tedy i ti, ohledně jejichž pohledávek dosud nebyly splněny podmínky pro jejich výplatu nebo jejichž pohledávky jsou ještě sporné (§ 306 odst. 4 InsZ) a na něž je třeba vždy pamatovat úschovou (§ 307 odst. 4 InsZ).“²²⁶ V reakci na odvolání podala řada věřitelů vyjádření k odvolání společnosti Litfin, kde kritizují odvolání. Odvolání popisují jako zjevné zneužití práva, které je způsobilé přivodit značnou újmu všem věřitelům Sberbank CZ.²²⁷ Insolvenční správkyň se proti odvolání ohradila ve svém vyjádření ze dne 4. 1. 2024 s odůvodněním, že cílem odvolání je šikanózní výkon práva věřitele, který je navíc v rozporu s dobrými mravy.²²⁸ Argumentace, že podání odvolání je

---

²²⁴ LUŽOVÁ, Jiřina. Návrh na povolení částečného rozvrhu. [online]. 6. 11. 2023 [cit. 2024-02-21]. Dokument B-860. Dostupné z: <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?id=56363663>.

²²⁵ Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 10. 11. 2023, č. j. MSPH 95 INS 12575/2022-B-874.

²²⁶ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 2. 2016, č. j. 4 VSPH 145/2016-B-61.

²²⁷ Např. DOMOPLAN – Pekárenský dvůr, s.r.o., vyjádření k odvolání odvolatele ze dne 29. 11. 2023 proti usnesení o povolení částečného rozvrhu. [online]. 12. 12. 2023 [cit. 2024-02-21]. Dokument B-914. Dostupné z: <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?id=56755682>.

²²⁸ LUŽOVÁ, Jiřina. Vyjádření dlužníka a insolvenční správkyň k odvolání. [online]. 6. 11. 2023 [cit. 2024-02-21]. Dokument B-972. Dostupné z: <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?id=56938265>.

šikanózní výkon práva věřitele je v praxi poměrně častá. Bývá založená na racionálním základě, že využívání odvolání má za cíl oddálit nebo komplikovat řešení úpadku, což může negativně ovlivnit celý průběh řízení a zbytečně zatěžovat zúčastněné strany. Nemělo by se však opomínat, že odvolání je legitimním prostředkem pro ochranu práv věřitelů a poskytuje jim možnost přezkoumat rozhodnutí soudu ve prospěch transparentnosti a spravedlnosti v insolvenčním řízení. Přestože existují případy zneužívání odvolání, nemělo by toto právo být upíráno nikomu, ať už odvoláním sleduje jakýkoliv cíl. V tomto případě by měl být zaveden rovnovážný přístup soudu, který by umožňoval legitimitu věřitelských obav uvedených v odvolání a zároveň zabránil nadměrnému protahování insolvenčního řízení. Vrchní soud nedávno o odvolání rozhodnul tak, že usnesení Městského soudu potvrdil. Ve svém rozhodnutí odkazuje na skutečnost, že insolvenční správkyň sice chce vyplatit částečným rozvrhem jen 95 % pohledávek všech věřitelů, ale v době jeho realizace bude zaručeno, že první a druhé skupině věřitelů uvedených v § 374 InsZ bude v rámci konečného rozvrhového usnesení vyplaceno 100 % jejich pohledávek.²²⁹ V brzké době lze proto očekávat částečné uspokojení pohledávek věřitelů.

V čase psaní této diplomové práce insolvenční řízení Sberbank CZ ještě neskončilo. Lze však předpokládat, že budou věřitelé uspokojeni zhruba v 95 procentech výši svých pohledávek.²³⁰ Můžeme tedy jen polemizovat nad tím, kdy dojde ke skutečnému konci celého insolvenčního řízení, jelikož incidenční spory, kterých je zatím více jak 120, se mohou táhnout roky jako u ERB bank.

---

²²⁹ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 15. 2. 2024, č. j. 5 VSPH 38/2024-B-1034.

²³⁰ LUŽOVÁ, Jiřina. Rozhovor. Výplata peněz ze Sberbank je na spadnutí. Věřitelé dostanou víc, než čekali. In: seznamzpravy.cz [online]. 2023 [cit. 2024-02-21]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/ekonomika-finance-osobni-vyplata-penez-ze-sberbank-na-spadnuti-veritele-dostanou-vic-nez-cekali-238122>.

Závěr

Banky, které se dostanou do úpadku, a se kterými je zahájeno insolvenčního řízení, mají velký vliv na ekonomickou situaci České republiky a stabilitu celého finančního trhu.

Cílem této diplomové práce bylo uvést nejdůležitější základní specifika insolvenčního řízení bank. Ve své práci jsem analyzoval současnou právní úpravu insolvenčního řízení banky, která byla právně posouzena a v případech, kde jsem zjistil určité nedostatky či nesrovnalosti, byla uvedena místa pro zlepšení regulace.

Zásadní rozdíl oproti běžnému insolvenčnímu řízení je oprávnění České národní banky podat insolvenční návrh. U transpozice evropské směrnice BRRD jsem identifikoval nesoulad, v důsledku, kterého může v České republice podat insolvenční návrh na banku více oprávněných subjektů. Směrnice povoluje zahájení insolvenčního řízení jen na základě podnětu orgánu příslušného k řešení krize, tedy Českou národní bankou.

Při rozhodnutí o úpadku banky a způsobu jeho řešení je přípustný pouze likvidační způsob, tedy řešení úpadku konkursem. Odnětím bankovní licence pozbývá banka oprávnění vykonávat bankovní činnost, a tudíž nemůže v podnikání pokračovat a v důsledku toho zanikne.

Jedním z nejdůležitějších specifíků je postava insolvenčního správce, který musí získat speciální povolení k výkonu této činnosti. Ustanovení zvyšuje odbornost, ale zavádí svým časovým ohraničením uměle vytvořený *numerus clausus*, který vede k nízkému počtu takových správců.

Mezi další specifika, která se objevují v průběhu insolvenčního řízení banky patří zvýšená informační povinnost, specifický druh pohledávek označovaný jako pohledávky vyplývající z účetnictví, přednostní uspokojování určitých pohledávek, speciální započtení pohledávek v insolvenčním řízení a institut hypoteční podstaty.

Další část práce se zaměřila na ochranu majetku třetích osob před dopady úpadku banky prostřednictvím Garančního systému finančního trhu. Tento institut je navržen tak, aby odvrátil nebo úplně minimalizoval potřebu použití veřejných prostředků na zmírnění negativních dopadů krize banky. Pro vkladatele, tedy klienty banky, představuje tato instituce formu pojištění jejich vkladů. Garanční systém finančního trhu obvykle zaujímá v insolvenčním řízení banky postavení věřitele s nejvyšší pohledávkou a po vyplacení pojištěných vkladů klientům banky podle limitů stanovených zákonem přebírá roli původního věřitele až do výše vyplaceného vkladu.

Poslední část práce popsala dvě největší insolvenční řízení bank, které se v českém prostředí odehráli. Obě řízení jsou značně propojena s politickým děním v souvislosti s Ruskou federací. V těchto insolvenčních řízeních se objevují problémy v rámci specifíků právní úpravy banky. Z hlediska výkladu této problematiky není ještě k dispozici ustálená judikatura. Změna

právní úpravy specifik popsaných v této diplomové práci by mohla přispět k zefektivnění a zrychlení celého řízení.

Z výše zmíněných specifik úpadku banky je evidentní, že primárním záměrem zákonodárce při vytváření právní úpravy týkající se insolvence banky a dalších finančních institucí byla především ochrana finanční stability a důvěry v celý finanční trh. Kolaps takového trhu by totiž pro ekonomickou stabilitu České republiky měl nenávratné účinky a s následky takového kolapsu bychom se potýkali ještě velice dlouhou dobu. Tato snaha je úzce spojena s rostoucí potřebou zajistit ochranu zájmů věřitelů, mezi něž se řadí především vkladatelé, kteří ještě velmi často vystupují vůči bance v roli spotřebitelů.

Seznam použitých zkratek

BankZ	Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách
BRRD	Směrnice č. 2014/59/EU (Bank Recovery and Resolution Directive)
ERB bank	ERB bank, a.s. v likvidaci
EUR	Euro
InsZ	Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)
Kč	Koruna Česká
OZ	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
Sberbank CZ	Sberbank CZ, a.s. v likvidaci
SE	Evropská společnost
ZD	Zákon č. 190/2004, o dluhopisech
ZInsSpr	Zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích
ZOPRK	Zákon č. 374/2015 Sb., o ozdravných postupech a řešení krize na finančním trhu

Seznam použitých zdrojů

1. Seznam použité literatury

- BAKEŠ, Milan. *Finanční právo*. 6., upr. vyd. Beckovy právnické učebnice. V Praze: C.H. Beck, 2012.
- DATINSKÝ, Pavel. *Ochrana slabší smluvní strany při poskytování finančních služeb*. Iurium Scriptum. 2/2019.
- DŘEVÍNEK, Karel, ELEK, Štefan, KOTÁB, Petr, LIŠKA, Petr, RÝDL, Tomáš. *Zákon o bankách: Komentář*. Systém ASPI. Wolters Kluwer.
- HOLEČEK, J. Postavení finančních institucí v novém insolvenčním zákoně v kontextu úpravy komunitárního práva. *Praktická právnická příručka*. Praha: Linde, 2009.
- JIRMÁSEK, Tomáš. *Odměna insolvenčního správce*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021.
- JOSKOVÁ, Lucie, PRAVDOVÁ, Markéta, ZACHARDOVÁ, Lenka. *Likvidace obchodních společností*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022.
- KOZÁK, Jan, a kol. *Insolvenční zákon: Komentář*. Systém ASPI. Wolters Kluwer.
- KURKA, René a PAŘÍKOVÁ, Anežka. *Subjekty finančního trhu: vybrané aspekty likvidace a insolvence*. Právní praxe. V Praze: C.H. Beck, 2014.
- KURKA, René, PAŘÍKOVÁ, Anežka. *Situace subjektů finančního trhu po zániku povolení k činnosti – aktuální otázky*. Bulletin advokacie, 2017, č. 6.
- MELZER, Filip. In: *Metodologie nalézání práva. Úvod do právní argumentace*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011.
- MORAVEC, Tomáš, KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. *Insolvenční zákon: komentář*. 4. vydání. Beckova edice komentované zákony. V Praze: C.H. Beck, 2021.
- RICHTER, Martin, BENÝŠEK, Jan, ČUJAN, Radomír a kol. *Zákon o insolvenčních správcích a předpisy související*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018.
- SMUTNÝ, Aleš, PIHERA, Vlastimil, SÝKORA, Pavel, CUNÍK, Tomáš. *Zákon o bankách: komentář*. 2. vydání. Beckovy komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2019.
- SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. *Insolvenční zákon*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023.
- UKLEIN, Jiří, BLAŽEK, Jiří. *Bankovníctví*. Brno: Doplněk, 1997.

2. Seznam použitých internetových zdrojů

a) Kvalifikační práce

- CIMBURKOVÁ, Barbora. *Úpadek finančních institucí*. Rigorózní práce, vedoucí Sedláček, Miroslav. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra občanského práva, 2024.
- URBANOVÁ, Irena. *Úpadek finančních institucí*. Diplomová práce, vedoucí Pohl, Tomáš. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra občanského práva, 2024.

b) Články a zprávy

AFP. European subsidiary of Russia's Sberbank to enter bankruptcy. In: france24.com [online]. 2022 [cit. 2024-02-20]. Dostupné z: <https://www.france24.com/en/live-news/20220301-european-subsiary-of-russia-s-sberbank-to-enter-bankruptcy>.

BEČIČKA, Roman. Jak se změnil bankovní služby v čase: co zůstalo a co už je minulost In: idnes.cz [online]. 2020 [cit. 2024-02-12]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/finance/banky-a-sporeni/banky-bankovni-sluzby-vkladni-knizky-pujcky-sporeni-promena-nove-produkty.A200225_105502_sporeni_sov.

ČNB oznamuje, že ERB bank není schopna dostát svým závazkům. In cnb.cz [online]. [cit. 2024-02-12]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/cnb-news/tiskove-zpravy/CNB-oznamuje-ze-ERB-bank-neni-schopna-dostat-svym-zavazkum>.

Dohled nad finančním trhem. In cnb.cz [online]. [cit. 2024-02-07]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/>.

Dohled nad úvěrovými institucemi. In cnb.cz [online]. [cit. 2024-02-09]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/vykon-dohledu/postaveni-dohledu/dohled-nad-uverovymi-institucemi/#>.

DOMOPLAN – Pekárenský dvůr, s.r.o., vyjádření k odvolání odvolatele ze dne 29. 11. 2023 proti usnesení o povolení částečného rozvrhu. [online]. 12. 12. 2023 [cit. 2024-02-21]. Dokument B-914. Dostupné z: <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?id=56755682>.

Garanční systém finančního trhu 2020. Vyplácení Sberbank CZ, a.s. - shrnutí nejdůležitějších informací pro klienty. In: garancnisystem.cz [online], 04.10.2023 [cit. 2024-02-20]. Dostupné na World Wide Web: <https://www.garancnisystem.cz/vyplaceni-shrnuti-SberbankCZ>.

GRUNDMANOVÁ, Lenka. Kryté dluhopisy po novele zákona o dluhopisech. In: epravo.cz [online]. 4. 12. 2019. [cit. 2024-02-25]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/kryte-dluhopisy-po-novele-zakona-o-dluhopisech-110317.html>.

HISTORIE BANKOVNICTVÍ. JAK VZNIKLY PRVNÍ BANKY? In iluxus.cz [online]. [cit. 2024-02-05]. Dostupné z: <https://iluxus.cz/2020/02/02/historie-bankovnictvi-jak-vznikly-prvni-banky/>.

HOJDN, Lukáš. Připravované legislativní změny institutu insolvenčního správce. In: epravo.cz [online]. 2013 [cit. 2024-03-03]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/pripravovane-legislativni-zmeny-institutu-insolvencniho-spravce-89843.html>.

HORÁK, Milan. Započtení pohledávek v insolvenčním řízení. In: epravo.cz [online]. 23. 9. 2021 [cit. 2024-02-22]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/zapocteni-pohledavek-v-insolvencnim-rizeni-113573.html>.

Jak zvláštní zkouška probíhá? In: insolvency.justice.cz [online]. [cit. 2024-03-03]. Dostupné z: <https://insolvency.justice.cz/zkousky-insolvencnich-spravcu/zvlastni-jak-zkouska-probiha/>.

JUSTICE.CZ. Veřejný rejstřík a sbírka listin: Sberbank CZ, a.s. v likvidaci [online]. Dostupné z <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=305385&typ=UPLNY>.

KOLÁŘOVÁ, Kateřina. Tvrdá zkouška: O zvláštní povolení přišlo 16 insolvenčních správců. In: lidovky.cz [online]. 2018 [cit. 2024-03-03]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/ceska-pozice/tvrda-zkouska-o-zvlastni-povoleni-prislo-16-insolvencnich-spravcu.A180814_122708_pozice-tema_lube.

- KURKA, René. Pojištění vkladů u úvěrových institucí. In: advokatnidenik.cz [online]. 2020 [cit. 2024-02-26]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2020/10/23/pojisteni-vkladu-u-uverovych-instituci/>.
- Legislativa. In: [garancnisystem.cz](https://www.garancnisystem.cz) [online]. [cit. 2024-02-10]. Dostupné z: <https://www.garancnisystem.cz/legislativa-FRK>.
- Legislativa. In: [garancnisystem.cz](https://www.garancnisystem.cz) [online]. [cit. 2024-02-10]. Dostupné z: <https://www.garancnisystem.cz/o-reseni-krize>.
- Licencování. In: [cnb.cz](https://www.cnb.cz) [online]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financi-trh/vykon-dohledu/postaveni-dohledu/dohled-nad-uverovymi-institucemi/licencovani/>.
- LUŽOVÁ, Jiřina. Návrh na povolení částečného rozvrhu. [online]. 6. 11. 2023 [cit. 2024-02-21]. Dokument B-860. Dostupné z: <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?id=56363663>.
- LUŽOVÁ, Jiřina. Rozhovor. Výplata peněz ze Sberbank je na spadnutí. Věřitelé dostanou víc, než čekali. In: [seznamzpravy.cz](https://www.seznamzpravy.cz) [online]. 2023 [cit. 2024-02-21]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/ekonomika-finance-osobni-vyplata-penez-ze-sberbank-na-spadnuti-veritele-dostanou-vic-nez-cekali-238122>.
- LUŽOVÁ, Jiřina. Sberbank CZ podepsala smlouvu o prodeji úvěrového portfolia s Českou spořitelnou. In: [sberbank.cz](https://www.sberbank.cz) [online]. 2022 [cit. 2024-02-21]. Dostupné z: <https://www.sberbank.cz/novinky/SberbankCZ-podepsala-smlouvu-o-prodeji-uveroveho-portfolia-s-CS>.
- LUŽOVÁ, Jiřina. Sdělení k insolvenčnímu řízení dlužníka Sberbank CZ, a.s. v likvidaci. In: [sberbank.cz](https://www.sberbank.cz) [online]. [cit. 2024-02-11]. Dostupné z: <https://www.sberbank.cz/novinky/sdeleni-k-insolvencnimu-rizeni-dluznika-sberbankcz-v-likvidaci>.
- LUŽOVÁ, Jiřina. Vyjádření dlužníka a insolvenční správkyňe k odvolání. [online]. 6. 11. 2023 [cit. 2024-02-21]. Dokument B-972. Dostupné z: <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?id=56938265>.
- LUŽOVÁ, Jiřina. Výjimka z amerických sankcí vůči Sberbank CZ byla prodloužena do 30. června 2024. In: [sberbank.cz](https://www.sberbank.cz) [online]. 2024 [cit. 2024-02-21]. Dostupné z: <https://www.sberbank.cz/novinky/vyjimka-z-americkych-sankci-SBCZ-byla-prodlouzena-do-30062024>.
- LUŽOVÁ, Jiřina. Zpráva insolvenčního správce o jeho činnosti. [online]. 18. 12. 2023 [cit. 2024-02-28]. Dokument B-188. Dostupné z: <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?id=56803068>.
- MIKEL, Jakub. Chystá se prodej pohledávek za půl miliardy z padlé ERB banky. Zázračný výnos nečekám, říká správkyňe. In: [irozhlas.cz](https://www.irozhlas.cz) [online]. 2023 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/popov-erb-luzova-rusko-banka-insolvence-pohledavky-gomanold_2302200500_vik.
- NĚMEC, Libor. BRRD: Nová regulace krizového řízení bank. In: [bankovnictvionline.cz](https://www.bankovnictvionline.cz) [online]. 2014 [cit. 2024-02-26]. Dostupné z: <https://www.bankovnictvionline.cz/brrd-nova-regulace-krizoveho-rizeni-bank>.
- NOVÁK, Daniel. Část vlivných věřitelů Sberbank se bouří proti insolvenční správkyňi. In: [seznamzpravy.cz](https://www.seznamzpravy.cz) [online]. 2022 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/ekonomika-firmy-cast-vlivnych-veritelu-sberbank-se-bouri-proti-insolvencni-spravkyni-214107>.

O FONDU PRO ŘEŠENÍ KRIZE. In: garancnisystem.cz [online]. [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.garancnisystem.cz/o-reseni-krize>.

O GARANČNÍM SYSTÉMU. In: garancnisystem.cz [online]. [cit. 2024-02-26]. Dostupné z: <https://www.garancnisystem.cz/o-garancnim-systemu>.

Ochrana spotřebitele. In: cnb.cz [online]. [cit. 2024-02-09]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/ochrana-spotrebitele/>.

Okolnosti pádu ruské ERB banky: vlídnost pro byznysmeny z okolí Gazpromu. In: irozhlas.cz [online]. 2017 [cit. 2024-02-11]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/ekonomika/rusko-cesko-banka-gazprom-erb_1711240655_rez.

Postavení dohledu. In: cnb.cz [online]. [cit. 2024-02-07]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/vykon-dohledu/postaveni-dohledu/#>.

RICHTER, Ondřej. Ke vztahu rozhodnutí o úpadku a rozhodnutí o prohlášení konkursu podle insolvenčního zákona. In: epravo.cz [online]. 2014 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/ke-vztahu-rozhodnuti-o-upadku-a-rozhodnuti-o-prohlaseni-konkursu-podle-insolvenčního-zakona-95084.html>.

Statut Fondu pro řešení krize. Garanční systém finančního trhu. Dostupné z: <https://www.garancnisystem.cz/ke-stazeni/statuty/statut%20F%C5%98K.pdf>.

ŠNAJBERG, Oxana. Sberbank CZ a proces její likvidace. In: epravo.cz [online]. [cit. 2024-02-11]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/sberbank-cz-a-proces-jeji-likvidace-114649.html>.

TREUTLEROVÁ, Hana. Soud rozhodl o úpadku Sberbank CZ. In: pravni prostor.cz [online]. [cit. 2024-02-11]. Dostupné z: <https://www.pravni-prostor.cz/aktuality/soud-rozhodl-o-upadku-sberbank-cz>.

Vyšetřování pádu ERB banky je ve slepé uličce, ruská prokuratura přestala spolupracovat. In: ct24.ceskatelevize.cz [online]. 2022 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/vysetrovani-padu-erb-banky-je-ve-slepe-ulicce-ruska-prokuratura-prestala-spolupracovat-15082>.

ŽIŽLAVSKÝ, rozhovor pro Lidové noviny. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/ceska-pozice/tvrda-zkouska-o-zvlastni-povoleni-prislo-16-insolvennich-spravcu.A180814_122708_pozice-tema_lube.

c) Ostatní elektronické zdroje

Rozhodnutí České národní banky ze dne 16. 8. 2016, sp. zn. Sp/2016/40/573, č.j. 2016/96256/570.

3. Seznam použitých právních předpisů

a) Tuzemské právní předpisy

Usnesení č. 2/1993 Sb., předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, Listina základních práv a svobod.

Ústavní Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

Vyhláška č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů.

Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 190/2004, o dluhopisech, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 374/2015 Sb., o ozdravných postupech a řešení krize na finančním trhu, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

b) Zahraníční právní předpisy

Doporučení Komise 2003/361/ES ze dne 6. května 2003.

Gesetz über das Kreditwesen (Kreditwesengesetz - KWG). Kreditwesengesetz in der Fassung der Bekanntmachung vom 9. September 1998 (BGBl. I S. 2776), das zuletzt durch Artikel 6 des Gesetzes vom 22. Dezember 2023 (BGBl. 2023 I Nr. 411) geändert worden ist.

L511-1 a L511-10 Code monétaire et financier.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2015/848 ze dne 20. května 2015 o insolvenčním řízení.

Nařízení Rady (ES) č. 2157/2001 ze dne 8. října 2001 o statutu evropské společnosti (SE).

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/17/ES ze dne 19. března 2001 o reorganizaci a likvidaci pojišťoven, 32001L0017.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/24/ES ze dne 4. dubna 2001 o reorganizaci a likvidaci úvěrových institucí, 32001L0024.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/14/ES ze dne 11. března 2009, kterou se mění směrnice 94/19/ES o systémech pojištění vkladů, pokud jde o výši pojištění a lhůtu k výplatě (Text s významem pro EHP), 32009L0014.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/36/EU ze dne 26. června 2013 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o obezřetnostním dohledu nad úvěrovými institucemi a investičními podniky, o změně směrnice 2002/87/ES a zrušení směrnic 2006/48/ES a 2006/49/ES Text s významem pro EHP, 32013L0036.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/49/EU ze dne 16. dubna 2014 o systémech pojištění vkladů (přepracované znění). (Text s významem pro EHP), 32014L0049.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/59/EU ze dne 15. května 2014, kterou se stanoví rámec pro ozdravné postupy a řešení krize úvěrových institucí a investičních podniků

a kterou se mění směrnice Rady 82/891/EHS, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/24/ES, 2002/47/ES, 2004/25/ES, 2005/56/ES, 2007/36/ES, 2011/35/EU, 2012/30/EU a 2013/36/EU a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1093/2010 a (EU) č. 648/2012 Text s významem pro EHP, 32014L0059.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/19/ES ze dne 30. května 1994 o systémech pojištění vkladů, 31994L0019.

Smlouva o fungování Evropské unie.

c) Důvodové zprávy

Důvodová zpráva k zákonu č. 375/2015 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o ozdravných postupech a řešení krize na finančním trhu a v souvislosti s úpravou systému pojištění vkladů, č. 375/2015 Dz.

4. Seznam použité judikatury

a) Nejvyšší soud

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 9. 2008, sp. zn. 29 NSČR 4/2008.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 1. 2011, sp. zn. 29 NSČR 30/2010.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 2. 2016, sp. zn. 29 ICdo 16/2016.

b) Nejvyšší správní soud

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 1. 2019, č. j. 7 Afs 288/2018-71.

c) Vrchní soudy

Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci, č. j. 3 VSOL 502/2010.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 2. 2016, č. j. 4 VSPH 145/2016-B-61.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 15. 2. 2024, č. j. 5 VSPH 38/2024-B-1034.

d) Nižší soudy

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 29. 6. 2018, č. j. 10 A 190/2016-129.

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 26. 8. 2022, č. j. MSPH 95 INS 12575/2022 – A-72.

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 10. 11. 2023, č. j. MSPH 95 INS 12575/2022-B-874.

5. Seznam ostatních zdrojů

KOLMANN, Stephan. Incidenční spory v českém právu. XII. Karlovarské právnické dny jsou ve znamení konkursní problematiky. Datum konání konference: 20.-22. června 2002.

Specifika řešení úpadku banky

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá problematikou specifík úpadku banky s cílem analyticky zhodnotit současnou právní úpravu. Práce je rozdělena do čtyř částí.

První část se zabývá obecnou právní úpravou banky a dalšími instituty s tím souvisejícími jako je například bankovní licence nebo ochrana obchodní firmy banky. Zmiňovaná část se též věnuje bankovnímu dohledu, který je vykonáván Českou národní bankou a je nesmírně důležitý i v průběhu insolvenčního řízení banky.

V další části jsou pak rozebrána konkrétní specifika řešení úpadku banky. Část je členěna na několik kapitol. Insolvenční řízení banky je specifické již od podání insolvenčního návrhu, o které pojednává první kapitola. Druhá kapitola se zabývá jediným možným způsobem, jak řešit úpadek banky, a to je konkursem. Insolvenční správce banky, jemuž se věnuje další kapitola, je specifický svojí odborností, kterou po něm právní úprava požaduje. Poslední kapitola pak zmiňuje specifika objevující se v průběhu insolvenčního řízení banky a je členěna do 5 bodů. V rámci těchto bodů je popsána zvláštní informační povinnost, pohledávky vyplývající z účetnictví, přednostní uspokojování některých pohledávek, zvláštní postup při vzájemném započtení pohledávek, a nakonec institut hypoteční podstaty.

Třetí část se zabývá ochranou práv třetích osob v souvislosti s Garančním systémem finančního trhu. Ten se člení na Fond pojištění vkladů a Fond pro řešení krize, podle čehož je tato část diplomové práce také rozdělena do dvou kapitol.

Na závěr jsou pak zmíněny a analyzovány v rámci dvou kapitol příklady tuzemských insolvenčních řízení velkých bank, které značně ovlivnily, či ještě ovlivňují, český i globální finanční trh. V první kapitole je popsáno a zanalyzováno insolvenční řízení ERB bank, a.s. v likvidaci, zatímco v druhé kapitole je aktuálnější případ insolvenčního řízení Sberbank CZ, a.s. v likvidaci.

Klíčová slova: úpadek, konkurs, banka

Specifics of bank insolvency proceedings

Abstract

The diploma thesis deals with the specifics of bank bankruptcy with the aim of analytically evaluating the current legislation. The thesis is divided into four parts.

The first part deals with the general legal regulation of the bank and other related institutes such as the banking license or the protection of the bank's business name. It also deals with banking supervision, which is exercised by the Czech National Bank and is extremely important during the bank insolvency proceedings.

The next section discusses the specifics of bank bankruptcy proceedings. The part is divided into several chapters. Bank insolvency proceedings are specific from the filing of the insolvency petition, which is discussed in the first chapter. The second chapter deals with the only possible way to resolve a bank's insolvency, which is through bankruptcy. The bank insolvency administrator, which is the subject of the next chapter, is specific in terms of the expertise required by the legislation. The last chapter then mentions the specificities arising in the course of bank insolvency proceedings and is divided into 5 points. These points describe the special information obligation, claims arising from the accounts, priority satisfaction of certain claims, the special procedure for the set-off of claims and, finally, the institution of mortgage estate.

The third part deals with the protection of third-party rights in the context of the Financial Market Guarantee System. The latter is divided into the Deposit Insurance Fund and the Resolution Fund, and this part of the thesis is also divided into two chapters.

Finally, examples of domestic insolvency proceedings of large banks that have significantly influenced, or still influence, the Czech and global financial market are mentioned and analysed in two chapters. The first chapter describes and analyses the insolvency proceedings of ERB bank, a.s. in liquidation, while the second chapter presents the more recent case of the insolvency proceedings of Sberbank CZ, a.s. in liquidation.

Klíčová slova: insolvency, bankruptcy, bank